

Økonomiplan 2019-2022 og budsjett 2019

Bykle kommune
Bykle ser langt

FORORD

Rådmannen presenterar med dette framlegget til økonomiplan for perioden 2019-2022 samt årsbudsjettet for 2019 for Bykle kommune.

Oppbygginga og inndelinga av hovudoversiktene er slik som tidlegare, og nivået som budsjettet er tilrådd vedteke på, følger inndelinga i tenesteeiningar. Driftstiltak utgjer ein sum for kvar tenesteeining. I rekneskapen vert budsjettet splitta ut på rekneskapsbegrepet «ansvar» for betre kontroll og budsjettoppfølging. Fordeling ut på kvart ansvar vert tilrådd tillagt rådmannen etter at kommunestyret har gjeve sine retningsliner og gjort sitt vedtak om disponering av midlane for år 2019.

Framlegget til økonomiplan og årsbudsjett skal først til handsaming i eldrerådet, likestillingsutvalet, arbeidsmiljøutvalet, planutvalet og administrasjonsutvalet før det vert lagt fram for formannskapet og kommunestyret for endeleg handsaming.

Handsaminga i planutvalet, eldrerådet, arbeidsmiljøutvalet, likestillingsutvalet og administrasjonsutvalet, vert ikkje vurderer/handtera av rådmannen, men følger som særskilte vedtak direkte til formannskapet som innstiller til kommunestyret.

Tidsplanen for politisk handsaming er som følgjer:

Eldrerådet	måndag 5. november
Likestillingsutvalet	måndag 5. november
Arbeidsmiljøutvalet	tysdag 6. november
Planutvalet	måndag 12.november
Administrasjonsutvalet	tysdag 13.november
Formannskapet	tysdag 13.november
Kommunestyret	torsdag 29.november

I dette dokumentet utgjer økonomiplanen for 2019-2022 del 1, medan budsjettet for 2019 utgjer del 2. **Dokumentet er oppdatert etter vedtak i kommunestyret 29.11.2018.**

Bykle, 30.11.2018

Signe Sollien Haugå
Kst.rådmann

Ann H.R. Ebeltoft
Økonomisjef

FORORD.....	2
1. Plattform for budsjett og økonomiplan.	4
2. Samandrag/hovudutfordringar.....	10
3. Formellt grunnlag/overordna føringar.....	14
4. Kommunen sin økonomiske situasjon.....	15
Del 1 – Økonomiplan 2019-2022.....	18
5. Rådmannen sine kommentarar til økonomiplanen for 2019-2022.....	18
5.1. Inntekter, kostnader og tenestetilbod.....	18
5.2. Næringsarbeid, rammer for næringsretta tiltak	20
5.3. Tiltak i økonomiplanen.	20
5.4. Konklusjon/oppsummering.	21
6. Økonomiplan Bykle kommune, investering, 2019-2022	22
7. Økonomiplan Bykle kommune, drift, 2019-2022	23
8. Detaljerna tiltaksoversyn investering 2019-2022	24
9. Detaljerna tiltaksoversyn drift, 2019-2022.....	24
10. Oversyn over utvikling i skattar og avgifter	27
11. Oversyn over fondskonti	28
Del 2- Budsjett 2019	29
12. Økonomisk oversyn – investering	29
13. Økonomisk oversyn – drift.....	30
14. Budsjettskjema 1A (forskriftsrapport).....	32
15. Budsjettskjema 1 B (forskriftsrapport).....	33
16. Budsjettskjema 2A (Investeringsbudsjettet).....	33
17. Budsjettskjema 2B (Investeringsbudsjettet fordelt på prosjekt).....	34
18. Budsjett drift 2019 per tenesteeining.....	35
19. Personaldel.	37
20. Kommentarar til årsbudsjett og økonomiplan på tenesteeiningsnivå.....	38
20.1. Kapitalbudsjettet.....	38
20.2. Driftsbudsjettet	39
21. Budsjett per eining:	41
Eining 100 Rådmannstaben.....	41
Eining 110 Pleie- og hjelpetenesta	43
Eining 120 Nav/barnevern.....	44
Eining 121 Helsetenesta i Bykle og Valle	46
Eining 130 Teknisk drift og eigedom.....	48
Eining 150 Kultur og fritid.....	50
Eining 160 Bykle barne og ungdomsskule	51
Eining 170 Barnehage	53
Eining 180 Fjellgardane skule.....	54
22. Kommunale avgifter, prising og tilskott for 2019.....	56

1. Plattform for budsjett og økonomiplan.

I vedteken samfunnsdel av kommuneplan for Bykle, 2016 - 2026 er det definera følgjande fem hovudtema som ein planlegg og jobbar utifrå. Klima, det gode liv, utdanning, kommunikasjon og kultur. Desse tema tek utgangspunkt i Regionplan Agder sine fokusområder.

Hovudmål for Bykle kommune si utvikling er som følgjer:

Bykle kommune skal ha eit langsiktig perspektiv på utvikling og forvaltning av kommunen sine ressursar.

Dette er brote ned i følgjande delmål:

- I 2026 skal innbyggjartalet i Bykle kommune vere over 1000. Bykle kommune skal auke talet på heilårlege arbeidsplassar i privat sektor, innafør ulike faggrupper.
- I 2026 skal Bykle kommune fortsette å vere Agders største og beste vinterdestinasjon.
- Bykle kommune skal sikre og utvikle eit variert bustadtilbod, lokalisert ut frå omsynet til samordna bustad- og arealplanlegging.
- Vi skal saman skape eit samfunn som gjev like gode muligheter til god psykisk helse og trivsel heile livet.
- Bykle kommune skal vere ein pådrivar for gode regionale og interkommunale samarbeid.

Tema 1. Klima.

Mål i regionplan Agder: Høge mål- låge utslepp.

Mål for Bykle: Bykle kommune skal vere trygg og framtidsretta i det grøne skifte. Verdiskaping bygd på naturen og fornybar energi skal kome Bykle til gode.

Delmål:

- Legge til rette for miljøvenleg og kollektiv transport innad i kommunen (grendebuss)
- Satse på bioenergi, og planlegge med tanke på dette.
- Forvalte naturverdiar og kulturlandskap i eit langsiktig perspektiv.
- Legge til rette for landbruk, kortreist mat og bruk av utmarksbeite.
- Vidareutvikle vasskraft med fokus på lokalmiljø.
- Førebygge og minimere konsekvensar av uønska hendingar og klimaendringar.

Tema 2. Det gode liv.

Mål i regionplan Agder: Agder for alle.

Mål for Bykle: Bykle kommune skal vere så atraktiv at folk som bur her vil bli, og at nye vil flytte hit. Det skal vere godt å bu og arbeide her heile livet. Vi må fokusere på næringsutvikling for å skape heilårsarbeidsplassar. Vi skal legge til rette slik at alle kan ha god helse.

Delmål:

- Legge til rette for nye arbeidsplassar, særleg i privat sektor.
- Vere opne for mangfald og satse på likestilling.
- Vidareutvikle turveg nettet.
- Ha gode system for å inkludere nye som kjem til kommunen.
- Vidareutvikle betre samlingsplassar for ungdom.
- Stø oppunder familiane med tanke på ein god oppvekst for alle.
- Utvikle møteplassar der fleire generasjonar kan samlast.
- Arbeide målretta for å utjamne sosiale helseskilnader.

Tema 3. Utdanning.

Mål i regionplan Agder: Verdiskaping bygd på kunnskap.

Mål for Bykle: Bykle kommune skal ha gode vilkår for god læring heile livet, frå barnehage til vidaregåande skule og vaksenopplæring.

Delmål:

- Legge til rette for livslang læring.
- Trygg skuleveg for alle.
- Fleire lærlingeplassar, også i privat sektor.
- Arbeide aktivt for god folkehelse for å hindre fråfall i den vidaregåande skulen.
- Ha fokus på lokal natur og kultur i skulen.
- Vidare utnytting av potensielle ved Hovden vidaregåande skule, også når det gjeld lokale elevar.
- Arbeide for meir desentralisert utdanning.

Tema 4. Kommunikasjon

Mål i regionplan Agder: Dei viktige vegvala.

Mål for Bykle: «Gul stripe til Hovden».

Delmål:

- Vere aktive i høve til regional og nasjonal vegutbygging.
- Prioritere gåande og syklande i planlegging.
- Legge til rette og satse på kollektiv transport.
- Få på plass tilbod om grendebuss og taxi.
- Vere ein pådrivar for vidare utvikling av fiber i kommunen og i regionen.

Kommunikasjon i lokalsamfunnet.

Mål for Bykle: Bykle kommune skal vere ein arena for god og sakleg kommunikasjon der alle er verdsett.

Delmål:

- Vidareutvikle og satse på digital informasjon.

- Ha etisk nettkommunikasjon.
- Open og ærleg kommunikasjon innad og utad i kommunen.
- Vere eit truverdig forvaltningsorgan.
- Ein skal ha fokus på innbyggjarservice og på å gjere brukarane nøgd med tenestene.
- Lage kommunikasjonsstrategi i løpet av planperioden.
- Stimulere til politisk engasjement og ein levande samfunnsdebatt.

Tema 5. Kultur.

Mål i regionplan Agder: Kultur-opplevingar for livet.

Mål for Bykle: Bykle kommune set pris på mangfaldet.

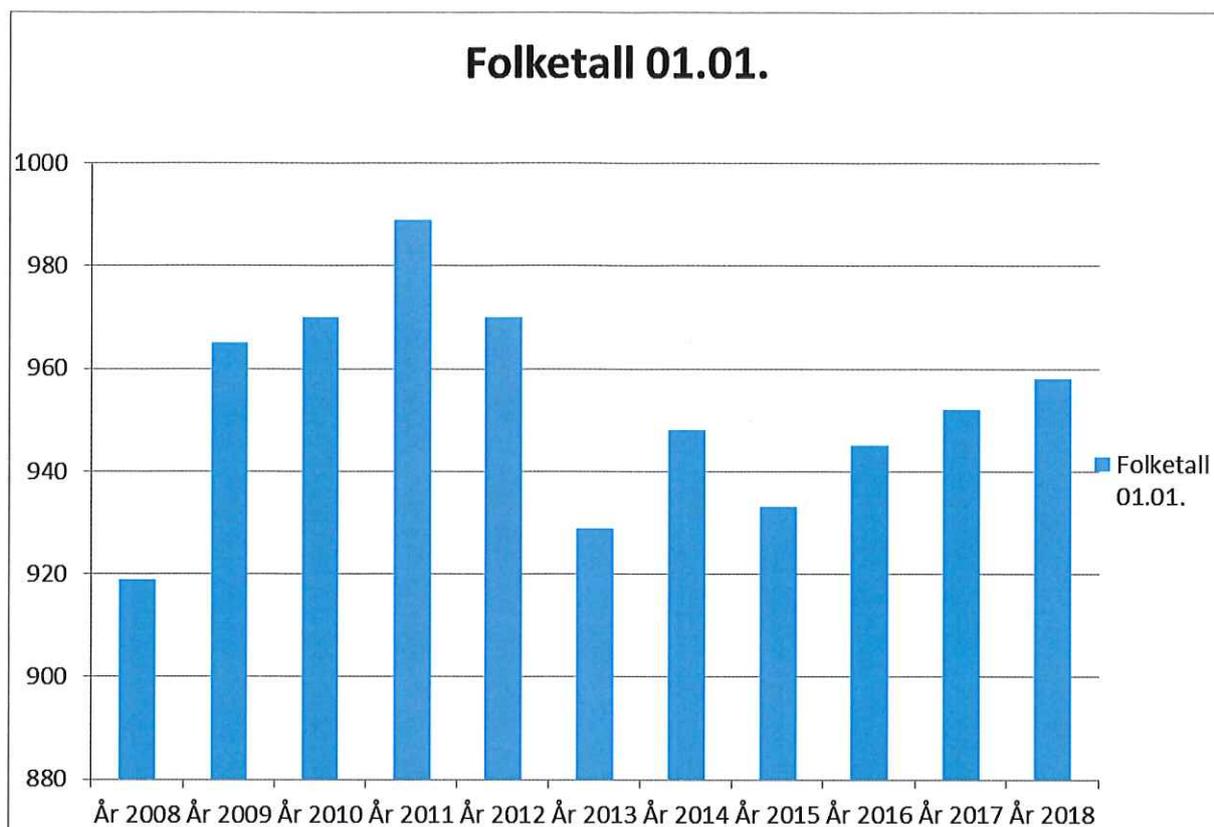
Delmål:

- Ta vare på og utvikle det gode kulturtilbodet.
- Arbeide for å vidareutvikle anlegg for idrett, kultur og friluftsliv.
- Stimulere til eit variert tilbod av frivillige lag og organisasjonar og marknadsføre desse.
- Spele på historia vår og det som er særmerkt for Bykle.
- Løfte og fremje eigne tradisjonar, og vere opne for nye.
- Satse på kulturtilbod som engasjerer kropp og sjel.
- Bykle kommune skal anerkjenne og legge til rette for ulike trus- og livsytensamfunn i ein inkluderande og mangfaldig kommune.
- Satse på kulturminne som er prioritert i kommunedelplan for kulturminne.

Dei 3 viktigaste ressursområda for å gjennomføre overordna målsettingar om ei positiv samfunnsutvikling er folketallutvikling, økonomi og arealtilgang

Folketall:

Folketallsutviklinga i Bykle har over ei tidslinje på 10 år vore positiv med ein auke på 39 innbyggjarar frå 01.01.2008 til 01.01.2018. Sjø graf nedanfor. Etter ein nedgang i 2012 og 2013 så viste kurva ein utflatande tendens. Prognosene frå SSB tilseier ein vidare vekst i åra framover. Frå 1974 og fram til i dag er folketallet dobla. For landet som heilskap har auken i samme 40-årsperioden vore på 33%.

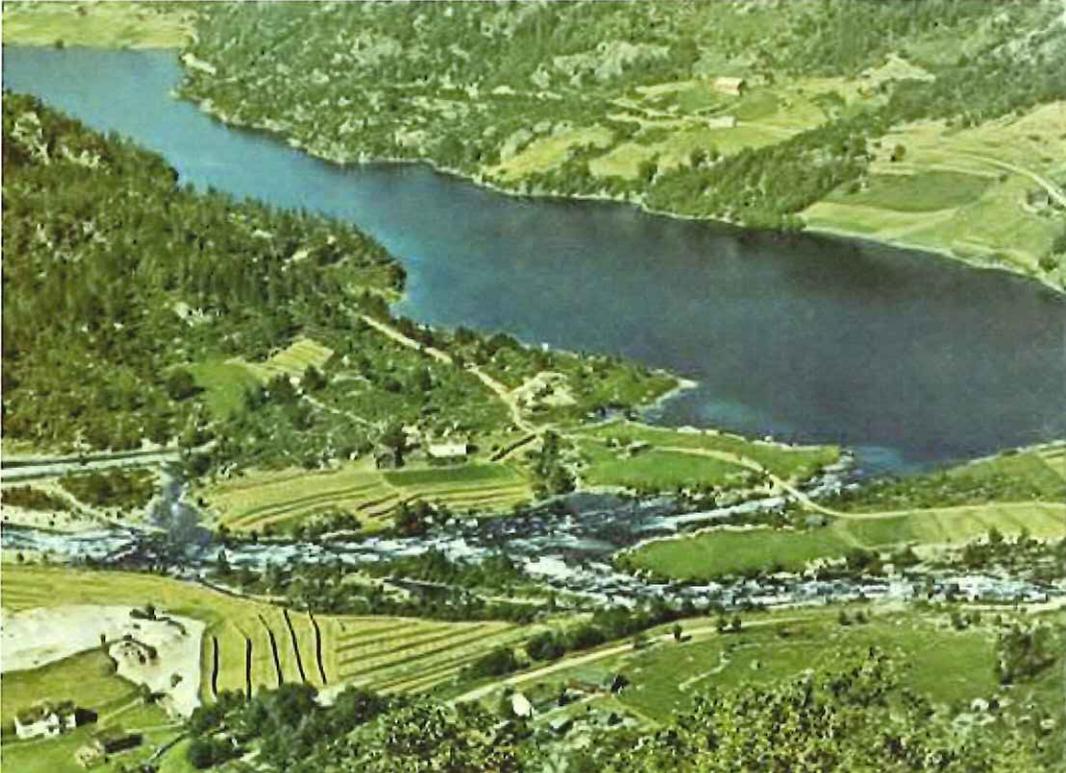
I økonomiplanperioden vil det vere eit sterkt fokus på vekstskapande tiltak.

Økonomi:

Store kraftutbyggingar i Bykle har ført til at Bykle frå slutten av 80-tallet og frametter har hatt ein god økonomi. Dei økonomiske ringverknadane frå utbyggingane i Bykle er i tillegg veldig positive for heile Agder og Noreg som heilskap.

Gjennom store reguleringsmagasin i Bykle vert det generera ei verdiskaping av fornybar rein energi på over 3,5 TWH. Dette tilsvarar straum til over 220.000 husstander. Siste prosjekt som er gjennomført er utbygginga av dammen i Sarvsjuvet og Skarg kraftverk.

Men store utbyggingar har sin pris. Neddemde og øydelagde grender og bygdelag. Slik det vert illustrera av bileta nedanfor frå Nordbygda. Bilete før og etter neddemming.

Etter rådmannen sitt syn så dokumenterer desse bileta det dilemma lokale politikarar fort står overfor. Før eit levande bygdelag med eigen skule og forsamlingshus. No ei rasera og fråflytta grend.

Tenke globalt, handle lokalt. I dei komande år vil både kommune og storsamfunn verte stillt overfor nye utfordringar. Eksempelvis ved effektkøyring av kraftverk. Skal klima gå føre miljø, eller kan ein løyse både og. Eller vert det, tenke globalt, øydelegge lokalt.

Bileta ovanfor dokumenterer dei store menneskelege og materielle belastningar lokalsamfunnet har teke i samband med dei store utbyggingane i kommunen. Det er viktig å få fram samanhengane mellom den prisen som lokalsamfunnet har betalt, og den rettmessige godtgjeringa i form av skattar og avgifter som kjem ut i andre enden av desse utbyggingane, og som er eit avgjerande grunnlag for ei vidare drift og utvikling av Byklesamfunnet. Bykle kommune forutset at storting og regjering er truverdige og følgjer opp vedtak og forutsetningar som låg til grunn, både lokalt og nasjonalt, i samband med konsesjonshandsamingane av desse store utbyggingane.

Areal:

Bykle er ein stor kommune i areal. Ca 1467 km². 60 % av vestheia er verna gjennom Setesdal Vesthei og Ryfylkeheiane. www.svr.no Gjennom heiplanen er det lagt klare føringar på bruken av dei resterande heiområde i kommunen. www.heiplanen.no Gjennom desse planane tek Bykle eit stort nasjonalt ansvar for ei berekraftig forvaltning av heiområda. Dette bør storsamfunnet godtgjere gjennom ein sterk og inkluderande forvaltningsdialog mellom kommune og regional-/sentralmakta. I kommuneplanen er ca 2 – 3 % av kommunen sitt samla areal lagt ut til byggeføremål av ulike slag.

Bruk av utmarksareala til løyper og andre aktivitetsopplevelsar er viktige i reiselivskonseptet.

Dette vert no materialisert vidare gjennom revisjon av sti- og løypeplanen, og samarbeidsprosjektet adaptiv løypekøyning der ein i ein prøveperiode har starta å maskinpreparere løyper i villreinområder, når reinen har trekt seg ut av områda. Det er ei forutsetning at ein ikkje påverkar reinsdyra og dette vert gjort etter nøye planlagte instruksar og reglar. Som eit resultat vil ein kunne nytte områdar til styra ferdsel som tidlegare var stengt for almenta, utan at det skal gå ut over villreinen og dens ferd i områda.

Rådmannen har store forventningar til vidare utvikling av reiselivsproduktet i kommunen, både gjennom kommersielle senger og privat hytteutbygging. Det er og viktig å arbeide for at Bykle kommune tar ein sentral posisjon som heilårsdestinasjon innan reiselivet.

Ei utbygging av hus og hytter i Stavenes-området vil ha positiv innverknad på utvikling av kyrkjebygda.

2. Samandrag/hovudutfordringar.

Bykle kommune er i dag ein kommune med eit omfattande og godt tenestetilbod til liten og stor, ung og gamal, fastbuande og tilreisande. Det overordna målet for denne økonomiplanperioden er at dette også er tilfelle i 2022. Resultat vert til gjennom systematisk jobbing over tid. Dei ulike kommunestyra i Bykle har i tidlegare periodar hatt eit langsiktig perspektiv over arbeidet. Det nyt ein fruktene av i dag. Økonomien til kommunen har gjort dette mogeleg.

Som det går fram av grafen under pkt 4, Kommunen sin økonomiske situasjon, har utviklinga i dei økonomiske rammer for kommunen endra seg sterkt i negativ lei. Handlingsrommet er redusert med ca 35 mill – 50 mill over ein periode på 15 år. Denne verkelegheita må politikarar, tilsette og innbyggjarar take inn over seg og arbeide utifrå.

Dette betyr ikkje at Bykle kommune har dårleg økonomi, men når realverdien av kraftinntektene er redusert med ca 40% dei siste 15 åra, vil dette setje tydelege spor i dei komande budsjett. Den daglege drifta må endrast/redsast. Nye investeringar må vurderast mykje strengare og ein vert tvungen til å prioritere mykje hardare kva som er naudsynt å investere i, og kva som ikkje er det. Det vil og medføre at dei ynskde investeringane må gjennomførast over eit lengre tidsrom enn tidlegare. Prioriteringar av kor dei ulike tenestetilboda som skal dekke heile kommunen skal lokaliserast må framleis få eit sterkt fokus. I praksis vil dette seie at det for fleire av tenestetilboda vert enten Bykle eller Hovden, ikkje begge plassar. Dublering fører til alt for store driftskostnader. I tillegg må ein sjå på nivået på dei kommunale tenestane gjennom 2019. Skal ein oppretthalde same tenestnivå i åra framover, må ein finne andre inntektskjelder eller foreta prioriteringar innanfor nivået på dei ulike tenestetilboda.

I dette framlegget til budsjett for 2019 og økonomiplan for 2019 – 2022 er det gjort framlegg om opptak av lån til finansiering av investeringar innforbi sjølvkostområda, til investering i næringsretta/reiselivsretta infrastruktur og til generelle investeringar.

Følgjande prinsipp/rammer vert tilrådd lagt til grunn i samband med låneopptak innforbi dei ulike investeringsområda i åra framover:

Finansiering vatn/avløp og renovasjon –sjølvkost

Opptak av lån til finansiering innafor sjølvkostområdet vil svekke likviditeten til kommunen, men kostnadane vert å belaste på brukarane. Renter og avdrag går inn i totalrekneskapen for området, og skal dekkast inn via gebyrer. Ein må likevel sjå til at kostnadene ikkje blir urimelege for abonnentane.

Per i dag (oktober 2018) har kommunen lån innafor sjølvkostområdet på kr. 32 878 000. I økonomiplanperioden er det lagt opp til nye lån på kr. 89 000 000. Opptak av desse nye lån vil gje ei årleg auke i gebyrgrunnlaget på rundt kr 4 800 000.

Jo høgare gjeld, jo høgare renterisiko. Renta er no låg, men vil nok stige att. Med ei låneportefølje på kr. 121 800 000 vil ein dårleg kunne tåle ein renteoppgang. 1% auke i rente på ei låneportefølje på 121 mill. utgjer ca kr. 450 i auke av kommunale avgifter på årsbasis pr. abonnement. Dette kommer i tillegg til den auke i avgifter som auka investeringar vil gi.

Finansiering av infrastruktur (løyper, parkeringsplassar, rasteplassar o.a.)

Bykle kommune har to sett av avtaleverk.

- Utbyggingsavtaler i medhald av plan- og bygningslova der eigendefinera/pålagde tiltak innforbi dei einskilde planområda vert dekkja av utviklingsaktørane.
- Friviljuge utviklingsavtaler med utviklingsaktørar der innkomne midlar vert tilført eit utviklingsfond som kan nyttast til definera føremål over heile kommunen.

Friviljuge utviklingsavtalar:

Det vert her betalt inn eit eingangsbetøp ved bygging av nye einingar (hytter og leiligheter) på kr. 50.000. Innbetalt betøp frå friviljuge utviklingsavtalar kan nyttast til utvikling av løypenettet, herunder opparbeiding av nye løyper, bruer, klopper, parkeringsplassar m.m. Ei moglegheit er å nytte innbetalingar til å dekke renter og avdrag, og så låne til sjølve finansieringa. Dersom ein tek som føresetnad at det framover vert bygt 40 hytter og leiligheter pr år, utgjer dette ei innbetaling på kr. 2.000.000 pr. år. Eit lån på kr. 15.000.000 med nedbetaling over 20 år og med ein rentefot på 2,5% kostar ca kr. 1.000.000 i året i renter og avdrag. Resterande betøp på kr. 1.000.000 kan då nyttast til generell opprusting/oppgradering av løypenettet. Ei låneramme på inntil kr. 15.000.000 til slike tiltak bør derfor vere forsvarleg om ein har opparbeida seg eit fond som kan takle renteoppgang.

Finansiering andre investeringar

Bruk av næringsfondet er underlagt spesielle regler. Ein kan nytte næringsfondet til å dekke investeringar, til drift av næringskontoret og til å gjeve tilskott til næringsrelaterte tiltak, herunder støtte til skigymnaset, næringsbedrifter inkludert jord- og skogbruk. Ein kan og nytte næringsfondet til å dekke renter og avdrag på investeringstiltak som ellers kunne vore dekkja av sjølve næringsfondet.

I økonomiplanperioden for 2019-2022 er det lagt inn slik bruk av næringsmidlar på til sammen kr. 14 500 000. I tillegg er det lagt inn kr. 54 500 000 i direkte bruk av næringsfondet til investeringar.

For å oppretthalde ei ramme for næringstiltak, og samtidig ikkje auke lånegjelda for mykje, bør ein vurdere kor mykje av næringsfondet som årleg skal nyttast til å dekke renter og avdrag.

Sjølve investeringane kommunen gjer går over investeringsrekneskapen, men dei årelege renter og avdrag skal dekkast over driftsrekneskapen. Årlege innbetalinger til næringsfondet er på ca kr. 34 000 000,-. Set ein ei grense der maksimum kr. 7 500 000 skal gå til å dekke renter og avdrag vil dette kunne betene ei lånegjeld på kr. 140 000 000 med løpetid over 30 år og noværande rente. For å take høgde for framtidig renteauke, bør eit lånetak ligge i området 100 – 120. mill.

Gjennom nasjonale vedtak vert nye oppgåver lagt over på kommunane. Den siste store endringa er den mykje omtala samhandlingsreforma. Bykle kommune har, saman med dei andre kommunane i Setesdal, gjort eit grundig arbeid, og lagt strukturar som gjer at kommunane kan møte utfordringane som desse nye oppgåvene fører med seg. I 2019 vil det bli sett på moglegheitane for ytterlegare samarbeid mellom kommunane. Dette lyt vurderast ut i frå eit økonomiske og kvalitetsmessig perspektiv, samstundes med at det er viktig å behalde lokale arbeidsplasser i kommunen.

Samarbeidet med Valle kommune om felles helseteneste for dei to kommunane er eit tiltak som gjer tenestene i desse to kommunane meir robuste og rigga til å løyse framtidige oppgåver på ein framtidsretta og fagleg forsvarleg måte. Det er viktig at ein klarar å formidle forståinga av at dette er ei teneste til eit geografisk område som inkluderar Valle og Bykle kommune. Her må ein heller ikkje duplisere spesialisttenestane på alle legekontora. Ulik spesialkompetanse må spredast på dei ulike legekontor, samstundes med at ein byggjer vidare på den gode allmennkompetansen som kvart og eit legekontor har i dag.

Utviklingsprosjektet med utgangspunkt i Hovden Badeland og Hovden idrettspark bør arbeidast vidare med. Ein må mellom anna finne ein måte å finansiere prosjektet på, då det ikkje er rom for denne prioriteringa i budsjettet.

I Hegni friluft- og aktivitetsområde bør det setjast i gang arbeid med ein utviklingsplan for heile området.

Ein viktig faktor for at dei to ovanfor nemnde tiltaka skal få optimal samfunnsmessig verknad er vidare planlegging/realisering av eit fjellsikringssenter på toppen av Hovdekleiva som tek opp i seg ein ny og tidsfunksjonell brannstasjon og parkeringsanlegg for trakkemaskiner. Arbeidet skal etter planen starte i 2019.

Den største investeringssaka i økonomiplanperioden er utbygginga av ny demensavdeling på alders- og sjukeheimen, oppgradering av gamal bygningsmasse til ei moderne somatisk avdeling, tidsrektige omsorgsleiligheter, moderne dagsenter og funksjonelle kontorarbeidsplassar. Helsetenesta sine kontor/behandlingsareal i første høgda vert og oppgradera.

Det er behov for å sikre vassleveransen til Hovden. Bygging av nytt vassverk vert starta i 2019. Dagens vassleveranse er sårbar då ein for ofte ligg på ein maksproduksjon. Den stadige utbygginga og fortettinga stiller nye krav til vassleveranser og avløpshandtering. Skal Hovden fortsette å vekse og det skal tillates nybygging, må den tekniske infrastrukturen vere på plass. Dette er eit viktig tiltak for Bykle kommune, men omsyn til vidare vekst i marknaden for bustader og fritidsbustader på Hovden.

Vedkommande symjehall i Bykle, er det eit vedtak på å fortsette drift i eksisterande symjehall. Det er ikkje prioritert midlar i budsjett 2019 for å byggje ny symjehall. Det ligg i budsjett og økonomiplan under uprioritert prosjekt. Det vidare arbeidet med eventuell opprusting/nybygg av symjehall i Bykle må i så fall kome som eiga sak seinare, der investeringsmessige-, driftsmessige- og tilbodsmessige konsekvensar bør vurderast opp i mot andre løysingar, slik som samling av all symjeopplæring i kommunen i Hovden Badeland.

I økonomiplanperioden er det innforbi personalområdet lagt inn ein reduksjon på ca 6-8 stillingar/årsverk. Målsettinga er at dette så langt som råd kan skje gjennom naturleg avgang.

Vedlikehald av kommunale bygg og anlegg vert veldig viktig i åra som kjem. Jfr.eigen vedlikehaldsplan som er utarbeidd etter ei omfattande kartlegging. Gjennomførte tiltak vert rapportert i kommunen sine årsmeldingar. Vedlikehaldsplanen er eit dynamisk dokument og vert rullert kvart år.

Fokus på ressursutnyttinga innforbi alle tenesteområda vil ha første prioritet også i 2019. I siste halvdel av økonomiplanperioden må netto drift reduserast med minimum kr. 10 mill pr. år. Framtidige inntekter er sentrale her. Arbeidet med denne tilpassinga bør settast i gong i 2019.

Ramme for innkjøp av varer og tenester er ført vidare utan prisjustering. Dette medfører ein realnedgang på ca 10% i økonomiplanperioden.

Kommunestruktur: I 2016 gjorde kommunestyret vedtak om å fortsetje som eigen kommune, det såkalla 0+ alternativet. Vedtaket er gjort med bakgrunn i utgreiingar der det vert dokumentert at kommunen sine innbyggjarar og andre som mottok kommunale tenester vil vere best tente med at noverande struktur vert vidareført. Vedtaket inneber også at ein i tillegg til å jobbe med vidare optimalisering av eiga drift, vil sjå på formålsteneleg administrativt samarbeid med andre kommunar i regionen. Oppfølging av dette vedtaket vil/må ha fokus i 2019.

Vaksenopplæringa og mottaksapparatet for flyktningar må tilpassast behovet til ei kvar tid. Finansiering gjennom bruk av statlege tilskott/øyremerka fond.

I løpet av 2019 må kommunen avklare sin framtidige rolle innforbi reisemålsutvikling.

Sentrale myndigheter sitt arbeid med inntektsrammene for kommunane er ei viktig sak, og under stadig urimeleg press. Bykle vil jobbe tett saman med Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK) for å forsvare kommunen sine legitime rettar.

Den sivile beredskapen er eit stort ansvar som er lagt på kommunane. Dette viktige området vil også ha sterkt fokus i 2019.

Omstillinga som Bykle kommune er inne i, er krevjande. Det er ikkje «bare» den tekniske og faktiske tenesteytinga som er under endring. Det er på mange måtar ei kulturendring som er på gang, og som omfattar både tilsette, politikarar og innbyggjarar. Endring i haldningar og forventningar til kva for tenester kommunen skal og kan yte til innbyggjarane, kvar desse skal ytast, og kvifor det må til endringar i åra som kjem, er krevjande å få fram på ein god og forståeleg måte som skaper aksept hjå brukarane.

3. Formellt grunnlag/overordna føringar.

Dei viktigaste måla i økonomiplanen er å:

- Vurdere dei langsiktige økonomiske konsekvensane av mål og vedtak som allereie er gjort.
- Vurdere kvafor inntektsanslag ein kan leggje til grunn for den komande 4-års perioden.
- Vurdere kvafor tilpasningar som er naudsynte for å halde omfanget innforbi desse rammene.
- Kartleggje konsekvensane av eventuelle endringar i funksjonsfordelinga i den offentlege sektor.
- Vurdere kvafor usikkerhetsfaktorar kommunen står overfor, og kvafor strategiar ein skal leggje opp for å møte desse.
- Leggje opp til ein politisk diskusjon om hovudprioriteringane i kommunen dei neste 4 åra.
- Leggje planleggingsrammer for administrasjonen sitt arbeid med budsjettet for neste år.
- Vere retningsgjevande for arbeidet med å tilpasse verksemda til dei økonomiske rammer som står til disposisjon.
- Informere om utviklinga i kommunen sin aktivitet og økonomi, både innad i kommunen, i forhold til sentrale styresmakter, långjevande institusjonar, innbyggjarar m.fl.

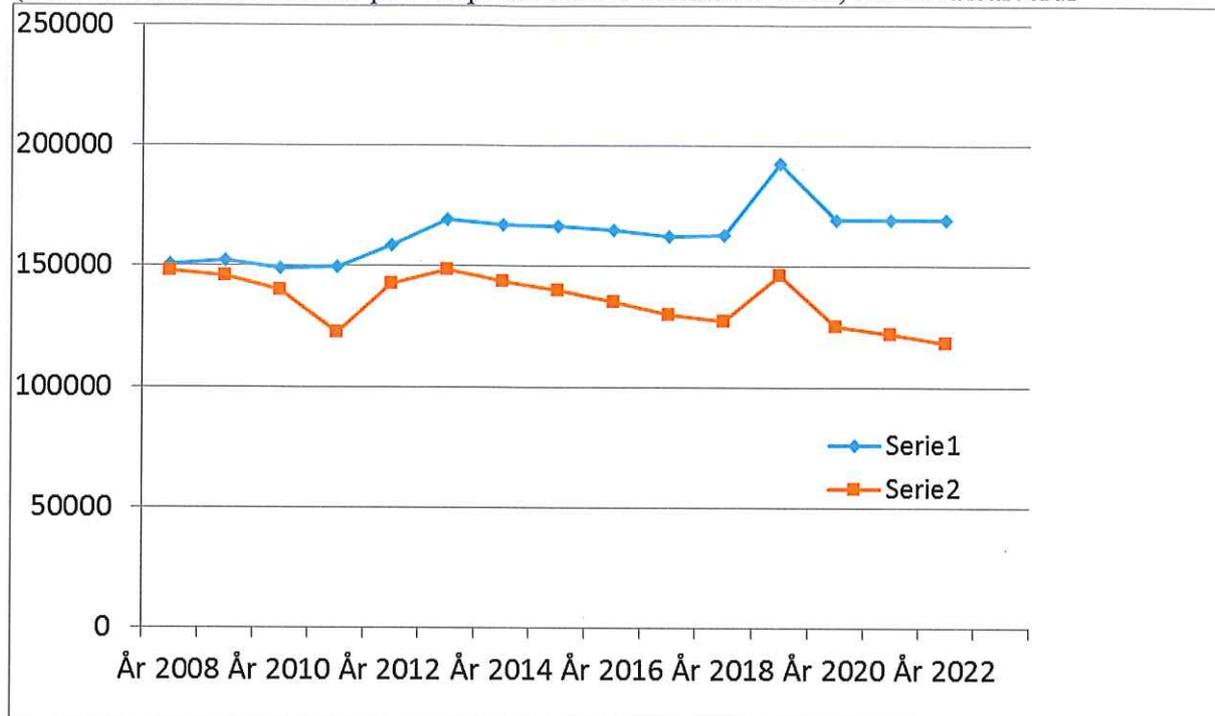
Økonomiplanen er, til forskjell frå årsbudsjettet, ikkje eit løyvingsdokument. (Kommunelova §§ 44, 45, 46 og 47.) Vedtak i samband med økonomiplanen er ikkje bindande tilsagn om løyvingar til konkrete investerings- eller driftstiltak. Kommunestyret avgjer sjølv når det er trong for endringar i økonomiplanen i løpet av året. Økonomiplanen har som plattform dei vedtekne planar og reglement som gjeld for kommunen. Dette er t.d. overordna føringar og overordna planar, kommunale planar med hovudbase i samfunnsdelen i kommuneplanen for Bykle 2016-2026, plandokument, føresegner og retningslinjer i tillegg til kommunen sine reglement og serviceerklæringar.

4. Kommunen sin økonomiske situasjon.

Realverdiutvikling skattar og avgifter, illustrasjon

(Berekn utifrå ein deflator på 2 % pr år. Serie 1 Nominell verdi, Serie 2 Realverdi)

Den økonomiske situasjonen til kommunen utviklar seg i negativt lei. Som det er illustrera i ovanforstående graf er realverdien av kommunen sine mottekne og pårekna skattar og avgifter redusera med ca kr. 50.mill for perioden 2008 - 2022. I grafen er det lagt inn ein årleg deflator på 2%. (Som illustrasjon)

Eit overordna mål som det må jobbast aktivt med er å få verdisikring/realverdiutvikling inn i dei ulike skatte- og avgiftsartane.

Inntektsanslaga for økonomiplanperioden bygger på erfaringstall frå tidlegare år, samt framlegget til statsbudsjett.

Utifrå objektive kriteriar skulle Bykle kommune ha motteke ca kr. 37 millionar i rammetilskott frå staten for året 2019. Netto rammetilskott er frå staten berekna til kr. 10,4 mill. Gjennom utjamningsordningar i inntektssystemet vert kommunen trekt for ca kr. 26,6 mill. Desse ca kr. 27 millionar nyt andre kommunar godt av.

Anslag på framtidige skattar og avgifter er basera på erfaringstall og prognoser, samt regjeringa sitt framlegg til statsbudsjett.

Etter rådmannen si vurdering er det inntektene frå konsesjonskraft, skatteinngang, eigedomsskatt, samt storleiken på rammetilskott og aksjeutbyte frå Agder Energi AS som pr. dato er mest usikre.

Prisar på kommunale avgifter og brukarbetaling for andre kommunale tenester er tilrådd auka med 3 % for dei fleste områda. Auka ligg rett over den kommunale pris- og lønsauka (deflator) for 2019. Prisen for renovasjon vert tilrådd redusert då vi kan dekke kostnader ved bruk av sjølvkostfond. For konkrete prisar sjå under punkt 22, kommunale avgifter, prising og tilskott for 2019.

For vatn, kloakk og renovasjon er prinsippet om sjølvkost ført vidare. Utjammingsperioden for vatn og kloakk er 15 år. Dette på grunn av store svingingar på tilkopling av hytter og leiligheter. For renovasjon er utjammingsperioden 5 år.

Ca 60% av kommunen sine inntekter kjem frå konsesjonskraft, skatt på inntekt og formue, naturressursskatt, konsesjonsavgift og eigedomsskatt på verk og bruk.

Gjennom dei siste 25 – 30 åra er det gjennomført store investeringar i kommunen. I dei komande åra må det, i tillegg til opprusting og utviding av bygningsmassen innforbi primæroppgåvene pleie og helse, setjast meir midlar og innsats inn på vedlikehald av den eigedomsmassen og dei anlegg kommunen har i dag.

Prosessen med optimalisering av drifta i dei ulike einingar og selskap kommunen er inne i vil gå vidare i 2019. Fokus vil vere å få meir tenester ut av kvar krone.

Nye og endra oppgåver i lys av samhandlingsreforma og eldrebølga vil framleis kreve auka fokus. Samla sett vil volumet på kommunale tenester flate ut og gå nedover i åra som kjem. Ønskt vekst i folketallet i kommunen må derfor kome som følgje av vekst innforbi privat sektor.

Frigjering av midlar i samband med gjennomgang av interne og eksterne einingar må gå til næringsutvikling for å bygge opp under vidare vekst i kommunen innforbi privat sektor. I denne samanheng bør kommunen ha fokus på infrastruktur, samt medfinansiering i tiltak med størst mogeleg ringverknad for lokalsamfunnet. For store midlar frå næringsfondet bør derfor ikkje bindast opp til betaling av renter og avdrag.

Kommunen sin rekneskap for året 2017 vart gjort opp med eit mindreforbruk i driftsrekneskapen på kr. 10 302 167. Investeringsrekneskapen vart og gjort opp med 0-resultat.

I budsjettframlegget er det lagt inn auke i løn og pensjon med ei årsvirkning for 2019 på 3 %. På driftsrammene er 2018-nivå vidareført, slik at det gjev ein reduksjon i driftsramma tilsvarande prisvekst. Dei få endringane som er lagt inn i driftramma er spesifisera under punkt 20.2 i dette dokument.

Når det gjeld budsjettsituasjonen for 2018 er totalrammene innforbi gjeldande revidert budsjett i driftsrekneskapen. Gjennom året er det gjort enkeltvedtak som er dekkja inn ved budsjettrevisjon, og andre som må vurderast ved budsjettrevisjonen i desember.

Næringsfondet har ein grunnkapital på kr. 20 900 000. (avrunda tal) Ved årsskifte 2017/2018 er saldoen kr. 52 599 000. Inkludert i denne sum er og løyvde, ikkje utbetalte næringstilskott for året og tidlegare år på kr. 9 597 000.

Ved utgangen av 2017 hadde kommunen ei portefølje av aksjar, andelar, utlån og pensjonsmidlar på til saman kr. 294 876 000. Portefølja er auka frå 2016 med kr. 16 091 000. Av porteføljen utgjer pensjonsmidlar kr. 190 689 000. Utlån utgjer kr. 26 464 000. Dette er ført under gruppa anleggsmidlar. Realisasjonsverdien av desse aktiva vert vurdert særskilt kvart år i samband med årsoppgjeret i kommunen. Aksjeposten i Agder Energi A/S er bokført med kr. 1,-. Pålydande verdi av desse aksjane er kr. 19 848 000,-. Marknadsverdien ligg trulegvis på om lag kr. 100 000 000,-.

Kommunen si langsiktige gjeld var pr. 01.01.18 bokført i balansen med kr. 275 379 000. Av dette utgjer kr. 231 613 000 pensjonsforpliktelse som er dekket gjennom KLP. Ordinær langsiktig gjeld var pr. 01.01.18 på kr. 43 767 000. Dette fordelar seg på lån i Husbanken som er lånt ut vidare til husbyggjarar kr. 5 816 000, nytta til eigne bygg med kr. 10 759 000, lån til renovasjonsboder kr. 4 500 000 og lån til utbygginga av Hovden Sør på kr. 22 691 000.

Del 1 – Økonomiplan 2019-2022

5. Rådmannen sine kommentarar til økonomiplanen for 2019-2022

5.1. Inntekter, kostnader og tenestetilbod.

Hovuddelen av kommunen sine inntekter kjem frå naturressursskatt, eigedomsskatt, konsesjonsavgift og konsesjonskraft som følgje av store utbyggingar av vasskraft i kommunen.

Skatt frå forskottspliktige og etterskottspliktige skatteytarar er i økonomiplanen innarbeidd med følgjande beløp:

År	2019	2020	2021	2022
Beløp	38 225 000	38 225 000	38 225 000	38 225 000

Beløpet er fastsett utifrå skatteinngong 2018 og berekna skatt i KS sin prognosemodell.

Inntektene frå eigedomsskatten er i økonomiplanen budsjettera som følgjer:

År	2019	2020	2021	2022
Beløp	42 300 000	42 300 000	42 300 000	42 300 000

Det er teke utgangspunkt i 2018-tal frå sentralskattekontoret når det gjeld 2019. Tal for 2019 er vidareført i åra frametter.

Inntektene frå konsesjonskraftsal er i økonomiplanen budsjettera som følgjer:

År	2019	2020	2021	2022
Beløp	42 570 000	19 570 000	19 570 000	19 570 000

Inntektene frå konsesjonskraftsal byggjer på siste tilgjengelege prognoser 3 år fram frå Konsesjonskraft IKS. Ein gjer merksam på at det her er stor usikkerhet i inntektene på grunn av store svingingar i straumprisar, samt stor usikkerhet i forhold til framtidig prisleie. Auken i 2019 skuldast eingangs etteroppgjør Sira Kvina.

Inntektene frå naturressursskatten er i økonomiplanen budsjettera som følgjer:

År	2019	2020	2021	2022
Beløp	36 354 000	36 354 000	36 354 000	36 354 000

Inntekter frå konsesjonsavgifter er i økonomiplanperioden budsjettera og tilrådd bruka som følgjer:

År	2019	2020	2021	2022
Årleg innbetaling	33 015 000	33 015 000	33 015 000	33 015 000
Avsett til fond	33 873 000	33 873 000	33 873 000	33 873 000
Bruk av fond	42 900 000	33 900 000	33 900 000	33 900 000
Fordela på:				
Investeringar	21 000 000	12 500 000	10 000 000	11 000 000
Renter /avdrag	2 000 000	3 500 000	4 500 000	4 500 000
Næringsrelatera tiltak	19 900 000	17 900 000	19 400 000	18 400 000

Bruken av konsesjonsavgifter er underlagt særskilte reglar. Mellom anna gjev det ikkje rom for å nytte desse inntektene til ordinære driftsoppgåver i kommunen. Dette då bortsett frå særskilte driftsoppgåver knytta til næring. Ramma for næringsrelatera tiltak er ment å dekke drift næringsjef, tilskott landbruk og tilskott anna næring. Se pkt 5.2.

Rammetilskott.

Ut i frå kriteriane i inntektssystemet for kommunar «grønt hefte» skulle Bykle kommune mottake kr. 37 054 000 i rammetilskott for 2019. Gjennom utjamningsordningar i inntektssystemet vert kommunen trekt for ca kr. 27 mill. Dette tilseier at vi kan budsjettere med kr. 10 483 000 i rammetilskott for 2018.

År	2019	2020	2021	2022
Beløp	10 483 000	10 601 000	10 231 000	10 234 000

Anna.

Omsøkte UI-midlar er ikkje med i økonomiplanen. Desse vert inntektsført ved innbetaling og budsjettmessig disponering vert tilrådd gjort i etterkant. Dette på grunn av usikkerhet knytta til eventuelt utbetalingstidspunkt/innvilging av søknader. Disponering av desse midlane vert gjort ved budsjettrevisjon.

Kommunen har no opparbeida eit disposisjonsfond, til bruk for utbytteberekning. Vi kan no være garantert det utbytte vi setter opp i årets budsjett, då dette vert dekket av fondet. Det vi i løpet av året får utbetalt i utbytte vert sett av på fondet for bruk neste år.

Utviklinga av samla driftsinntekter og driftsutgifter (eks. renter) er som følgjer, alle tall oppgjeve i heile 1000 kroner: (tal frå budsjett)

År	2018	2019	2020	2021	2022
Driftsinntekter	245 686	289 876	269 154	272 974	275 758
Driftsutgifter*	238 603	257 474	262 076	269 443	273 332
Brutto dr.res	-7 083	-32 402	- 7 078	- 3 531	- 2 426

* driftsutgifter utan avskrivningar

Omfang og innhald i tenester som kommunen skal yte til brukarane/innbyggjarane i 2019 vil som følgje av innsparingar/reduksjonar i driftsrammer, stillingar og tilskott verte redusert i forhold til inneverande år. Målet for 4 års-perioden er å fortsatt kunne tilby kvalitativt gode tenester. Kostnader og omfang heng i hop. Dersom vi skal få kostnadane merkbar ned, må vi vere viljuge til å vurdere nivå og omfang av tenestene.

Overføringar i samband med næringsretta tiltak (jfr tabell 5.2 nedanfor) ligg og inne i gruppa driftsutgifter.

Finansrekneskapen viser netto finansinntekter for økonomiplanperioden samla. Det er, i tillegg til kr. 3 000 000 frå husbanken, lagt inn kr. 82 253 000 til nye lån i 2019, kr. 46 000 000,- i 2020, kr. 4 000 000 i 2021 og kr. 4 500 000 i 2022. Samla låneopptak i økonomiplanperioden er på kr. 139 753 000,-.

Vi ligg med dette heilt i øverste grense av det som er tilrådeleg for storleiken på lån sett i forhold til våre driftsinntekter.

5.2. Næringsarbeid, rammer for næringsretta tiltak

Rammer for næringsretta tiltak, drift, er i perioden tilrådd sett av som følgjer:
Alle tall i heile 1000 kroner.

	Område	2019	2020	2021	2022
a)	Ramme næringsutvikling	6 200	3 800	8 300	7 300
b)	Reiseliv/turisme, DH	4 600	2 000	2 000	2 000
c)	Løypekjøring	1 800	1 800	1 800	1 800
	Hovden Skigymnas AS	6 000	6 000	6 000	6 000
	Setesdal Regionråd	1 300	1 300	1 300	1 300
Sum	Næringsføremål	19 900	14 900	19 400	18 400

- a) Inkludert i ramma ligg drift næringskontor, kontingentar interesseorganisasjonar som t.d. LVK, tilskott til jordbruk, skogbruk og generell næringsutvikling.
- b) Vertskapsfunksjon, skibuss og marknadsføring via Destinasjon Hovden AS. Kommunen sin rolle/medverknad vert avklara i 2019.
- c) Kjøp tenester Hovden Løypekjøring AS.

Rådmannen tilrår at det også i den komande 4 års perioden vert sett fokus på følgjande hovudområde:

- Vidare tilpassing av driftsnivå til pårekelege framtidige driftsinntekter, inkludert gjennomføring av nye sentralt pålagte oppgåver.
- Vedlikehald og komplettering av kommunal infrastruktur/bygg, samt næringsutvikling. Kommunestyret har gjennom tidlegare vedtak lagt grunnlaget for ei slik satsing, og samfunnsdelen i kommuneplanen for Bykle 2016-2026 gjev dei overordna føringane for dette arbeidet.
- Kommunen treng tilførsel av nye arbeidsplassar for å oppretthalde målsetjinga i kommuneplanen om vidare vekst. Hovudnæringa i kommunen er reiseliv. Grunnlaget for vidare vekst innforbi denne næringa er god.

I økonomiplanen er det for åra 2019-2022 sett av kr. 72 600 000,- til næringsretta tiltak, utanom investeringar og finanskostnader på kr. 60 000 000,-. Inntektane frå konsesjonsavgiftane er øremerka næringstiltak, anten via driftsrekneskapen som i tabellen over, eller til infrastrukturtiltak/bygg og anlegg via investeringsrekneskapen.

5.3. Tiltak i økonomiplanen.

Hovudtrekka i tiltakspakka som er prioritert i økonomiplanen tek utgangspunkt i følgjande forhold:

- gjeldande kommuneplan
- gjeldande økonomiplan
- gjeldande enkeltvedtak
- statlege pålegg
- ferdigstilling av anlegg og tiltak som er påbyrja
- verdisikrande tiltak, vedlikehald
- kostnadsreducerande tiltak
- inntektsgjevande tiltak
- miljøtiltak

Einingane sine driftstiltak som vert finansert ved bruk av tidlegare løyvde midlar (m.a. overført mindreforbruk) er også nemnd som tiltak. Desse er spesifisera i oppstillinga. I tillegg er dei tiltaka som krev løyving av nye midlar og lagt inn.

5.4. Konklusjon/oppsummering.

Framlegget til økonomiplan for 2019-2022 legg dei ytre rammer for drift og investeringar, samt synleggjer utfordringar og nye oppgåver som kommunen står overfor og som må løysast i åra som kjem.

Viktige strategiske val innafor dei ulike tenestoområda må gjerast.

Negativ utvikling i realinntekter krev eit sterkare fokus på korleis inntektene kan aukast og kostnadane reduserast. Vedtekne investeringsprosjekt vert gjennomført før ein går inn på nye tiltak.

Spesifikasjon av tilrådte løyvingar av prioritera tiltak i tillegg til grunnramme med kommentarar følgjer under hovedpkt. 8 og 9. I det påfølgjande følgjer hovudoversyn og oppstillingar som syner den økonomiske utviklinga i økonomiplanperioden 2019-2022.

6. Økonomiplan Bykle kommune, investering, 2019-2022

Økonomisk oversyn invest	2019	2020	2021	2022
Sal av driftsmidler og fast eiendom	-	-		
Andre salsinntekter				
Overføringer med krav til motytelse				
Kompensasjon for merverdiavgift	14 388	7 491	1 035	125
Statlege overføringer			32 927	
Andre overføringer	-	-	-	-
Renteinntekter og utbytte				
Sum inntekter	14 388	7 491	33 962	125
Lønsutgifter	1 200	1 200	500	
Sosiale utgifter				
Kjøp av varer og tenester som går inn i kommunal tenesteproduksjon	103 053	60 863	16 000	15 500
Kjøp av tenester som erstatter kommunal tenesteproduksjon				
Overføringer	14 388	7 491	1 035	125
Renteutgifter og omkostninger				
Fordela utgifter				
Sum utgifter	118 641	69 554	17 535	15 625
Avdragsutgifter	251	271	297	302
Utlån	1 000	500	1 000	500
Kjøp av aksjar og andelar	600	600	600	600
Dekning av tidlegare års udekka				
Avsetjing til ubundne investeringsfond			27 890	
Avsetjing til bundne investeringsfond				
Sum finansieringstransaksjonar	1 851	1 371	29 787	1 402
Finansieringstrong	106 104	63 434	13 360	16 902
Bruk av lån	83 253	46 500	5 000	5 000
Sal av aksjar og andelar				
Mottekne avdrag på utlån	251	271	297	302
Overføring frå driftsbudsjettet	-	163	203	100
Bruk av tidlegare års udisponert				
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	
Bruk av bundne driftsfond	21 000	15 500	6 860	11 000
Bruk av ubundne investeringsfond	1 600	1 000	1 000	500
bruk av bundne investeringsfond				
Sum finansiering	106 104	63 434	13 360	16 902

7. Økonomiplan Bykle kommune, drift, 2019-2022

Økonomisk oversyn drift	2019	2020	2021	2022
Brukarbetalingar	3 969	4 088	4 211	4 337
Andre sals- og leigeinntekter	42 259	46 227	50 232	54 277
Overføringar med krav til motyting	36 233	36 244	36 336	36 446
Rammetilskott	10 483	10 601	10 231	10 234
Andre statlige overføringar	43 570	20 070	20 570	20 070
Andre overføringar	3 469	2 030	1 500	500
Inntekts- og formuesskatt	38 225	38 225	38 225	38 225
Eigedomsskatt	42 300	42 300	42 300	42 300
Andre direkte og indirekte skattar	69 369	69 369	69 369	69 369
Sum driftsinntekter	289 876	269 154	272 974	275 758
Lønsutgifter	115 777	117 911	121 908	124 852
Sosiale utgifter	28 840	29 732	30 773	31 850
Kjøp av varer og tenester som går inn i kommunens tenesteproduksjon	52 431	52 851	52 851	52 851
Kjøp av tenester som erstattar kommunal tenesteproduksjon	23 824	24 539	25 275	26 033
Overføringar	36 722	37 044	38 636	37 746
Avskrivningar	17 620	17 620	17 620	17 620
Fordela utgifter	-120			
Sum driftsutgifter	275 094	279 696	287 063	290 952
Brutto driftsresultat	-14 782	10 543	14 089	15 194
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	6 500	6 500	6 500	6 500
Gevinst finansielle instrumenter (OM)				
Mottekne avdrag på utlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum eksterne finansinntekter	7 500	7 500	7 500	7 500
Renteutgifter og låneomkostnader	1 598	3 055	3 543	3 943
Tap finansielle instrumenter (OM)				
Avdragsutgifter	4 753	6 288	5 390	5 726
Utlån				
Sum eksterne finansutgifter	6 351	9 343	8 933	9 669
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-1 149	1 843	1 433	2 169
Motpost avskrivningar	17 620	17 620	17 620	17 620
Netto driftsresultat	-33 551	-5 234	-2 098	-257
Bruk av tidlegare års rekneskapsmessige	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	990	7 402	8 078	10 816
Bruk av bundne fond	21 900	21 400	23 900	22 900
Sum bruk avsetningar	22 890	28 802	31 978	33 716
Overført til investeringsbudsjettet	-	163	203	100
Dekning av tildl. års meirforbruk				
Avsetjing til disposisjonsfond	22 568	-		
Avsetning til bundne driftsfond	33 873	33 873	33 873	33 873
Sum avsetningar	56 441	34 036	34 076	33 973

8. Detaljerna tiltaksoversyn investering 2019-2022

Detaljerna tiltaksoversyn investering 2019-2022				
Netttotal i 1000				
Lån for vidareutån	2019	2020	2021	2022
Nye utlån startlån	1 000	500	1 000	500
Avdrag lån husbanken	251	271	297	302
Sum lån og avdrag husbanken	1 251	771	1 297	802
Vert finansiert ved utlån/avdrag inn	-1 251	-771	-1 297	-802
Nye lån finansiering tiltak	2019	2020	2021	2022
Bykle alders og sjukeheim	36 753	11 000		
VA plan	20 500	15 000	4 000	4 500
Hovden Vassverk	25 000	20 000		
Sum nye lån investeringstiltak	82 253	46 000	4 000	4 500
Investeringstiltak økonomiplanperioden	2 019	2 020	2021	2022
Prosj. 249-Løyper iht løypeplan	1 000	500	1 000	500
Prosj. 641-Leikeplasser/nærmiljøanlegg		500		
Prosj. 4001-4006.Bykle alders og sjukeheim	43 253	14 063		
Prosj.4010,nytt utstyr alders og sjukeheim		1 000		
Prosj.591-Hovden Vassverk	25 500	20 500		
Prosj.925-Oppgradering brannstasjon Hovden	2 000			
Prosj.926- Tilrettelegge garasjeanlegg/infrastruktur	2 000			
Prosj.555,5551-5554 Hovedplan VA	20 500	15 000	15 500	15 000
Prosj.269-Fjellgardane barnehage	5 000	2 500		
Prosj.311-Oppgradering symjebasseng Bykle		5 000		
Prosj. 675-Kunstgressbane Hovden		3 000		
Prosj.811-Hartesynt bustadfelt	5 000			
Sum prioriterte investeringstiltak	104 253	62 063	16 500	15 500

Uprioriterte tiltak, frå økonomiplan 2018-2021 og nye. Ikkje i prioriterte rekkefølge. Sum totalt for de enkelte tiltak. Ikkje prisjusterte.	Tal i 1 000
Symjebasseng Bykle, jfr eige sak, Ombygging eksisterande symjehall og nytt bygg for basseng	25 250
Aktivitetsområde Bykle, mellom skulen og Bykle hotell	2 250
Tykkås, utbetring avfallsområde	600
Utstyr TDE, avdeling grønt	500
Prosjekt Sarvsdammen	4 000
Hovden Aktivitetspark, tiltak ved Hovden badeland/idrettsbanen	17 000
Lyddemping Hovden Grendehus	275
Møbler Hovden Grendehus, foaje	150
Ombygging Hovden Grendehus, flytte undervisningsrom, ombygging,	1 500
Parkering Røyrvikåsen	2 000
Garager Hovden Skigymnas	2 750
Meiropent bibliotek Hovden	500

Tilrådd budsjettramme for investering i 2019 er som følger: Alle tal er nettotal.

- Prosjekt 249 Løyper i h t løypeplan Kr. 1 000 000,-
 I løypeplanen er det sett opp tiltak for utbetring av eksisterande og nye løyper, som til dømes reparasjon av eller nye klopper/bruere samt utbetring og rydding av traseer. Slike tiltak dekkast inn ved bruk av innbetalte midlar frå utbyggingsavtaler.
- Prosj 4001-4006 Bykle alders- og sjukeheim Kr. 43 253 000,-
 Dette er 2019-delen av tiltaket som er budsjettert med totalt kr. 92 000 000,-. Det er søkt om investeringstilskott på kr. 32 927 000,- som vert utbetalt når prosjektet er ferdigstilt. Av hensyn til tilskott er prosjektet delt opp i forskjellige underprosjekt, som dekker veg, vatn og avløp, demensavdeling, somatisk avdeling, omsorgsbustader og dagsenter. Fordeling på dei einskilde prosjekt vert gjort seinare. Finansieringa i 2019 er gjort ved bruk av næringsfond kr. 11 500 000,- og opptak av lån på kr. 31 753 000,-.
- Prosj 591 Hovden Vassverk Kr. 25 500 000,-
 Det er i høgsesongen stort forbruk av vatn på Hovden. Det er behov for utbygging av Hovden vassverk for å sikre nok vatn i høgsesong, også som ein beredskap i tilfelle ei ulykke som brann. Det er satt i gang forprosjektering av Hovden Vassverk. Vatn ligg innforbi sjølvkostområdet, men vil likevel belaste driftsramma vår. Igangsetting av arbeidet i 2019 og ferdigstilling i 2020. Samla budsjettramme er på kr. 46 000 000,-. Det vil kome eigen sak på dette prosjektet. Lånefinansierast.
- Prosj 925 Oppgradering bransstasjon Hovden Kr. 2 000 000,-
 Oppgradering av brannstasjon Hovden
- Prosj 926 Garageanlegg/infrastruktur Kr. 2 000 000,-
 Tilrettelegge garasjeanlegg løypemaskin / anna infrastruktur – jfr sak 116/18 i kommunestyrt 29.11.2018
- Prosj 555,5551-5554 Hovedplan VA Kr. 20 500 000,-
 Arbeidet med oppgradering av ledningsnett VA, nye pumpestasjer o.a. var igangsatt i 2018. Arbeidet vil gå over fleire år, jfr hovedplan for VA. Det er stor behov for oppgradering av ledningsnettet VA, både på grunn av etterslep frå tidlegare år og ny utbygging. Vatn og avløp ligg innforbi sjølvkostområdet, men vil likevel belaste driftsramma. Finansierast ved opptak av lån.
- Prosj 269 Fjellgardane barnehage Kr. 5 000 000,-
 Totalprosjektet er fordelt over to år, med ei ramme på kr. 7 500 000,-. Fjellgardane barnehage har behov for omfattande oppgradering på vinduer, ventilasjon, ombygging personalrom o.a. for å kunne gi born og vaksne tilfredstillande innemiljø. Lånefinansierast.
- Prosj 811 Hartesynt bustadfelt Kr. 5 000 000,-
 Vedteke i 2018, men igangsettast i 2019. Opparbeiding av veg, vatn og avløp slik at vi får byggeklare tomter i Hartesynt bustadfelt. Dekning ved bruk av næringsmidler, overført frå 2018.

Andre tilrådde tiltak i økonomiplanperioden er

Prosj 311 Oppgradering symjebassen Bykle Kr. 5 000 000,-
Finansierast ved bruk næringsfond.

Prosj 675 Kunsgressbane Hovden kr. 3 000 000,-
Del av prosjekt Hovden aktivitetspark. Finansierast ved bruk næringsfond.

Prosj 641 Leikeplasser/nærmiljøanlegg Kr. 500 000,-
Satt opp i år 2020. Finansierast ved bruk av fond nærmiljøtiltak.

Prosj 4010 Utstyr heimen Kr. 1 000 000,-
Satt opp i år 2020. I samband med ombygging og nybygging på Bykle alders- og sjukeheim er det behov for nytt utstyr. Finansiering ved bruk av næringsramma.

9. Detaljerna tiltaksoversyn drift, 2019-2022

Tiltak drift, tal i 1000	2019	2020	2021	2022
Auke driftsmidler, Kommunikasjonsavd	404	404	404	404
Velferdstiltak flyktninger	100	100	100	100
Auke ramme eining teknisk drift og eigedom, inkludert tiltak frå 2018	4 120	4 120	4 120	4 120
Ventilasjon BBU, sløydrom	40			
SUM nye tiltak, drifttrekneskapen	4 664	4 624	4 624	4 624
Dekning ved bruk av eigne fond	-390	-350	-350	-350
Sum driftstiltak, netto	4 274	4 274	4 274	4 274

Upprioritera tiltak, drift.	Tal i 1000
Kulturminneløypa	50
Kultursti	50
Flatelandsstoga, oppgradere straum	50
Digitalt skilt, Styringspanel, HDMI projektor - Tiltak Hovden Grendehus	49
Kulturminneplan	500

Tilrådd budsjetttramme for driftstiltak i 2019 er som følgjer:

Auke driftsramme Teknisk drift og eigedom kr. 4 120 000,-

Det er tilrådd å auke driftsramme for eining teknisk drift og eigedom til dekning av straum, kommunale avgifter, forsikringar og andre driftskostnader. Vidare vedlikehald av kommunale vegar og kommunale bustader, meir enn den generelle vedlikehaldsramma. Det er og hensyntatt auka kostnader ved vintervedlikehald veg.

Auke driftsramme, Kommunikasjonsavdelinga kr. 404 000,-
Avdelinga er oppretta i 2018 og treng midlar til drift.

Velferdstiltak flyktningar kr. 100 000,-

Det er ikkje øremerkt midlar tidlegare til velferdstiltak flyktningar. Dekning ved bruk av flyktningefond.

Ventilasjon, Bykle barne og ungdomsskule kr. 40 000,-
 Utbetring av ventilasjon/avtrekk ved sløydrom. Bruk av eige fond.

10. Oversyn over utvikling i skattar og avgifter

Alle tall i heile 1000 kr.					
År	Kons.avg	Kons.kraft	F+I+N skatt	E-skatt	Sum
2022*	33 015	19 570	74 579	42 300	169 464
2021*	33 015	19 570	74 579	42 300	169 464
2020*	33 015	19 570	74 579	42 300	169 464
2019*	33 015	42 570(1)	74 579	42 300	192 464
2018*	33 900	12 389	73 023	43 848	163 160
2017	34 015	13 200	71 358	44 076	162 649
2016	33 965	13 201	69 604	48 053	164 823
2015	33 965	15 011	67 629	50 249	166 854
2014	32 838	18 587	67 139	48 556	167 120
2013	31 600	23 040	66 899	47 590	169 129
2012	31 137	20 123	63 928	43 288	158 476
2011	31 093	16 836	61 966	39 987	149 882
2010	31 371	16 324	62 290	39 383	149 368
2009	29 764	26 000	58 019	38 451	152 234
2008	29 907	23 400	58 619	38 996	150 922
2007	26 772	25 976	60 113	38 435	151 296
2006	26741	13 774	59 874	33 199	133 588

(1) Oppgjør SiraKvina,ny fordeling

* Tall frå budsjett og økonomiplan.

Kons.avg.

= konsesjonsavgifter

Kons.kraft

= konsesjonskraft

F+I+N skatt

= formues-, inntekts-, og naturressursskatt

E-skatt

= eigedomsskatt

11. Oversyn over fondskonti

Tal i 1 000	Saldo 01.01.18	Bruk 2018, netttotal	Beregnet saldo 31.12.18	Bruk 2019,netto
Bundne driftsfond:	67 020	-29 720	37 300	0
Herav				
- bundet grunnkapital næringsfondet	20 900			
- næringsfondet	31 699	-29 722*	1 977	0
- Bjorågåva	46	1	47	-
- Fiskefondet	171	1	172	-
*der 9 597 er tidlegare løyvde og årets tilskott				
Ubundne investeringsfond:	2 251	0	2 251	
Disposisjonfond	81 109	116	81 225	20 593
Herav driftsreguleringsfondet**	38 046	6 871	44 917	21 583
** der 23 000 er eingongsoppgjer Sira Kvina i 2019				

Næringsfondet:

Følgjande tiltak vert finansiera ved bruk av næringsfondet:

Tal i 1.000

Område	År 2019
Destinasjon Hovden AS	4 600
Hovden Løypekjøring AS	1 600
Hovden Skigymnas AS	6 000
Setesdal regionråd	1 300
Ramme generelt næringsarbeid inkl dekning drift næringskontor	6 400
Renter og avdrag	2 000
Investeringstiltak	21 000
Sum næringsretta tiltak finansiert av næringsfondet	42 900

Del 2- Budsjett 2019

12. Økonomisk oversyn – investering

Økonomisk oversikt - Investering

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
INNTEKTER			
Salg driftsmidler og fast eiendom	0	0	-150
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	-5 713
Kompensasjon for merverdiavgift	-14 338	-13 339	-8 060
Statlige overføringer	0	0	-2 338
Andre overføringer	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0
Sum inntekter	-14 338	-13 339	-16 261
UTGIFTER			
Lønnsutgifter	1 200	0	1
Sosiale utgifter	0	0	0
Kjøp varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	103 053	60 855	41 979
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	0	0	0
Overføringer	14 388	13 339	8 060
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	118 641	74 194	50 039
FINANSIERINGSTRANSAKSJONER			
Avdrag på lån	251	265	291
Utlån	1 000	1 000	0
Kjøp av aksjer og andeler	600	0	510
Dekning av tidligere års udekkede merforbruk	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	700
Avsatt til bundne investeringsfondfond	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	1 851	1 265	1 501
Finansieringsbehov	106 104	62 120	35 279
FINANSIERING			
Bruk av lån	-83 253	-32 700	-8 477
Salg av aksjer og andeler	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-251	-765	-755
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	-11 022

Bruk av disposisjonsfond	-1 600	-6 655	-14 203
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne fond	-21 000	-22 000	-822
Bruk av likviditetsreserven	0	0	0
Sum finansiering	-106 104	-62 120	-35 279
Udekket / Udisponert	0	0	0

13. Økonomisk oversyn – drift

Økonomisk oversikt - Drift

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
DRIFTSINNTEKTER			
Brukerbetalinger	-3 969	-4 510	-4 614
Andre salgs- og leieinntekter	-42 259	-38 382	-39 864
Overføringer med krav til motytelse	-36 233	-24 143	-33 935
Rammetilskudd	-10 483	-9 129	-9 622
Andre statlige overføringer	-3 469	-5 362	-7 439
Andre overføringer	-43 570	-13 389	-14 989
Inntekts- og formuesskatt	-38 225	-38 323	-35 003
Eiendomsskatt annen eiedom	0	0	0
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	-42 300	-43 848	-44 077
Andre direkte og indirekte skatter	-69 369	-68 600	-70 370
Sum driftsinntekter	-289 876	-245 686	-259 913
DRIFTSUTGIFTER			
Lønnsutgifter	115 777	114 332	107 907
Sosiale utgifter	28 840	28 045	24 719
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon	52 431	48 577	51 421
Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	23 824	24 120	24 600
Overføringer	36 722	24 069	30 208
Avskrivninger	17 620	17 620	19 798
Fordelte utgifter	-120	-540	-659
Sum driftsutgifter	275 094	256 223	258 087
Brutto driftsresultat	-14 782	10 537	1 827
EKSTERNE FINANSINNTEKTER			
Renteinntekter og utbytte	-6 500	-7 098	-7 423
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Mottatte avdrag på lån	-1 000	0	-309
Sum eksterne finansinntekter	-7 500	-7 098	-7 732

EKSTERNE FINANSUTGIFTER

Renteutgifter og låneomkostninger	1 598	696	675
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	4 753	3 779	3 325
Utlån	0	0	0
Sum eksterne finansutgifter	6 351	4 475	4 000

Resultat eksterne finanstransaksjoner	-1 149	-2 623	-3 732
--	---------------	---------------	---------------

Motpost avskrivninger	-17 620	-17 620	-19 798
-----------------------	---------	---------	---------

Netto driftsresultat	-33 551	-9 706	-25 356
-----------------------------	----------------	---------------	----------------

BRUK AV AVSETNINGER

Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-13 607
Bruk av disposisjonsfond	-990	-2 167	-6 395
Bruk av bundne fond	-21 900	-22 400	-32 455
Bruk av likviditetsreserven	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-22 890	-24 567	-52 456

AVSETNINGER

Overført til investeringsbudsjettet	0	0	11 022
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	22 568	0	20 459
Avsatt til bundne fond	33 873	34 273	36 030
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0
Sum avsetninger	56 441	34 273	67 511

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	-10 302
---	----------	----------	----------------

14. Budsjettskjema 1A (forskriftsrapport)

Budsjettskjema 1A - Driftsbudsjettet

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER			
Skatt på inntekt og formue	-38 225	-38 323	-35 003
Ordinært rammetilskudd	-10 483	-9 129	-9 622
Eiendomsskatt boliger og fritidsboliger	-42 300	-43 848	-44 077
Andre direkte eller indirekte skatter	-69 369	-68 600	-70 370
Andre generelle statstilskudd	-3 469	-5 362	-7 439
Sum frie disponible inntekter	-163 846	-165 262	-166 512
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER			
Renteinntekter og utbytte	-6 500	-7 098	-7 423
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 598	696	675
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0
Avdrag på lån	4 753	3 779	3 325
Netto finansinntekter/-utgifter	-149	-2 623	-3 423
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER			
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0
Til ubundne avsetninger	22 568	0	20 459
Til bundne avsetninger	33 873	34 273	36 030
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	-13 607
Bruk av ubundne avsetninger	-990	-2 167	-6 395
Bruk av bundne avsetninger	-21 900	-22 400	-32 455
Netto avsetninger	33 551	9 706	4 032
FORDELING			
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	11 022
Til fordeling drift	-130 444	-158 179	-154 880
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	130 444	158 179	144 578
Regnskapsmessig merforbruk (+) / mindreforbruk (-)	0	0	-10 302

15. Budsjettskjema 1 B (forskriftsrapport)

Driftsbudsjettet, fordelt på Enhet

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsutgifter pr.			
Enhet Rådmann	13 055 284	18 346 880	12 946 434
Enhet skatt, avgift, finansinntekt	-44 228 950	-19 147 950	-22 661 850
Enhet fond, interne overføringer	0	0	206 510
Enhet Politisk styre, råd, utvalg	7 735 638	6 635 485	3 534 607
RM stab Personal	6 244 246	6 151 595	3 066 251
RM stab Næring	17 314 985	17 305 844	24 252 536
RM stab Plan	8 914 522	8 564 865	7 280 906
RM stab Kommunikasjon	7 914 980	7 480 626	5 796 640
Enhet Pleie- og hjelpeteneste	23 354 023	22 650 836	23 855 572
NAV	8 187 482	9 888 359	7 712 101
Helsetenesta i Bykle og Valle	11 199 344	11 097 029	11 130 407
Enhet Teknisk drift og eigedom	41 356 479	36 167 290	37 373 410
Selvkost inkl TDE	-20 215 465	-16 574 888	-15 371 559
Enhet Kultur og fritid	12 764 213	12 331 452	10 742 713
Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	16 709 417	17 185 317	15 599 001
Enhet Barnehage	10 487 578	10 815 139	10 435 023
Enhet Fjellgardane skule	9 649 744	9 281 221	8 679 272
Sum fordelt	130443520	158179100	144 577 981

16. Budsjettskjema 2A (Investeringsbudsjettet)

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

Alle tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	118 641	74 194	50 039
Utlån og forskutteringer	1 000	1 000	0
Kjøp av aksjer og andeler	600	0	510
Avdrag på lån	251	265	291
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	0	0	700
Årets finansieringsbehov	120 492	75 459	51 540

FINANSIERT SLIK:

Bruk av lånemidler	-83 253	-32 700	-8 477
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	-150
Tilskudd til investeringer	0	0	-2 338
Kompensasjon for merverdiavgift	-14 388	-13 339	-8 060
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-251	-765	-6 469
Andre inntekter	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-97 892	-46 804	-25 493
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	-11 022
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	-22 600	-28 655	-15 025
Sum finansiering	-120 492	-75 459	-51 540
Udekket / Udisponert	0	0	0

17. Budsjettskjema 2B (Investeringsbudsjettet fordelt på prosjekt)

Alle tall i 1000 kroner	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Fra budsjettskjema 2A:			
Investeringer i anleggsmidler	119 241	74 194	50 548
Fordeling på prosjekter			
2001 Ombygging økonomi	0	0	336
2002 Data møterom	0	0	126
2003 Ombygging Komm.avd	0	1 875	0
233 Vedlikehold rådhus	0	0	198
240 Felles tiltak	600	0	510
249 Utbyggingsavtaler	1 250	2 500	215
269 Ombygging Fjellg BH	6 250	0	707
270 Opprust Bykle BH	0	0	100
311 Svømmehallen Bykle	0	0	27
327 Ombygg Bykle skule	0	1 769	10 738
345 Aktomr sykkel FGskule	0	250	0
346 Ombygg B.Skule utstyr	0	0	840
366 helsehus Hovden	0	0	28
4001 BHO - VVA	0	0	5 110
4002 BHO - Demensavd	0	0	1 783
4003 BHO-Somatisk avd	53 891	42 750	1 767
4004 BHO - Omsorgsboliger	0	0	1 767
4005 BHO - Dagsenter	0	0	1 652
416 Utskifting utstyr	0	0	357
439 Avlastningstiltak	0	0	108

5500	VA Lii Gard	0	0	207
555	Hovedplan VA	21 000	7 500	58
5551	VA Hovden Vest	0	0	147
5555	VA Hovden Aust	0	0	45
563	Vann/kloakk Hovden Sør	0	0	123
589	Ombygg NAV-bygg	0	1 550	6 407
590	VA Børtemannsbekken	0	0	0
591	Hovden vannverk	25 000	0	547
592	VA Oterosåsen	0	0	3 007
627	Utstyr avd Grønt	0	0	390
640	Rulleskiløype	0	0	22
641	Leikeplasser	0	625	208
6504	Meråpent bibliotek	0	375	0
752	Gangveg Fjellstoga	0	2 500	0
773	Trafikksikring G/S veg Breiveveg-	0	1 250	300
776	Røyrvik	0	0	3 155
778	Kryss Hovden sentrum gs	0	0	125
811	Bustadfelt Hovden	6 250	6 250	82
817	4 bolig Hovden(nybygg)	0	0	-36
824	U-bolig Tussefjødd	0	0	2 287
825	U bolig Tussefjødd	0	0	2 273
870	Parkpl elbil Hovden	0	0	4 660
920	Fjellsikringssenter	5 000	5 000	174

Sum fordelt på prosjekter	119 241	74 194	50 548
----------------------------------	----------------	---------------	---------------

18. Budsjett drift 2019 per tenesteeining

	<u>Budsjett 2019</u>
U	Sum utgift
	30 825 284,00
I	Sum inntekt
	-17 770 000,00
100	Enhet Rådmann
	13 055 284,00
U	Sum utgift
	25 284 050,00
I	Sum inntekt
	-229 666 000,00
	-204 381
101	Enhet skatt,avgift,finansinntekt
	950,00
U	Sum utgift
	56 068 480,00
I	Sum inntekt
	-21 900 000,00
102	Enhet fond, interne overføringer
	34 168 480,00
U	Sum utgift
	7 735 638,00
103	Enhet Politisk styre,råd,utvalg
	7 735 638,00
U	Sum utgift
	6 304 246,00
I	Sum inntekt
	-60 000,00

104	RM stab Personal	6 244 246,00
U	Sum utgift	18 732 985,00
I	Sum inntekt	-1 418 000,00
106	RM stab Næring	17 314 985,00
U	Sum utgift	10 757 622,00
I	Sum inntekt	-1 843 100,00
107	RM stab Plan	8 914 522,00
U	Sum utgift	8 050 780,00
I	Sum inntekt	-135 800,00
108	RM stab Kommunikasjon	7 914 980,00
U	Sum utgift	26 182 223,00
I	Sum inntekt	-2 828 200,00
110	Enhet Pleie- og hjelpeteneste	23 354 023,00
U	Sum utgift	8 227 482,00
I	Sum inntekt	-4 209 000,00
120	NAV	4 018 482,00
U	Sum utgift	27 907 889,00
I	Sum inntekt	-16 708 545,00
121	Helsetenesta i Bykle og Valle	11 199 344,00
U	Sum utgift	44 103 279,00
I	Sum inntekt	-2 996 800,00
130	Enhet Teknisk drift og eigedom	41 106 479,00
U	Sum utgift	14 860 135,00
I	Sum inntekt	-35 075 600,00
131	Selvkost inkl TDE	-20 215 465,00
U	Sum utgift	13 431 113,00
I	Sum inntekt	-666 900,00
150	Enhet Kultur og fritid	12 764 213,00
U	Sum utgift	18 305 917,00
I	Sum inntekt	-1 636 500,00
160	Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	16 669 417,00
U	Sum utgift	11 484 578,00
I	Sum inntekt	-997 000,00
170	Enhet Barnehage	10 487 578,00
U	Sum utgift	10 069 744,00
I	Sum inntekt	-420 000,00
180	Enhet Fjellgardane skule	9 649 744,00

Eining rådmannen er sum av eining 100 – 108. Eining Teknisk Drift og Eigedom er sum av eining 130-131. Budsjetten vert vedteke per eining på netto ramme.

19. Personaldel.

Utvikling i årsverk (stillingsheimlar) totalt for kommunen.

År	2015	2016	2017	2018	2019
Antall	177,85	172,91	171,79	174,11	176,08

Lønsbudsjettet er på lik linje med budsjettet elles lagt inn med bruttotal. Inkludert i årsverk for 2019 er totalt 5 årsverk lærlingar, 2 årsverk turnuslegar, 1,10 årsverk vikarar for fast tilsette som har utdanning med løn. 0,65 % stilling ved renhold og vaktmeister som vert refundert ligg og inne. Vakante stillingar ligg og inne i budsjettet. I tillegg ligg inne ytelser som vi gjev til Bykle sokneråd og kommunale aksjeselskap. Politisk styring (ordførar, varaordførar/leiar planutval) ligg, som i 2018, inne med 1,4 årsverk.

Inkludert i lønskostnader (utan å telje som stillingar) ligg og introduksjons- og kvalifiseringsstønad for flyktningar med kr. 2 785 000,-. Midlane til dette vert dekt inn ved tilskott frå staten. I lønskostnader ligg og kostnad ved sumarhjelp/skuleungdom (utan å telje stillingar) med kr. 1 000 000,-.

Budsjett for løn og sosiale utgifter for 2019 er på kr. 144 617 000. Dette er ei auke i samband med tal for 2019 i økonomiplan 2018-2021.

Kostnader til løn inkludert sosiale utgifter utgjør over 50% av dei årlege driftsinntektene. For å få fleire midler til andre driftskostnader og investeringer er det derfor viktig å redusere, eller halde stabile, lønskostnadene i åra framover.

Det er i økonomiplanperioden lagt opp til at lønskostnader skal reduserast framover. For å oppnå dette må ein redusere talet på tilsette med ca 6-8 årsverk. Målsettinga er at dette så langt som råd kan skje gjennom naturleg avgang. Vi må likevel, i samarbeid med dei tillitsvalde, sjå på prinsipp for nedbemanning.

For å kunne redusere antall stillingar slik det er lagt opp til, vil tilhøyrande arbeidsoppgåver søkjast løyst på andre måtar/gjennom omfordeling, eller ved kapasitetsreduksjon. Vakante stillingar ligg inne. Sjukevikarar skal berre nyttast når det er konkret behov og ikkje takast inn automatisk.

Det skal ikkje gjennomførast tilsetting i vakante stillingar før det nøye er vurdert, og gjennomført ei samla vurdering på kvafor andre alternative løysingsmåtar ein kan bruke. Interne rokeringar, innleige av kortids konsulenthjelp og interkommunalt samarbeid må sjåast på først.

Ein gjennomgang av dei enkelte einingane for å sjå på meir effektive måtar å drive på – både når det gjeld kostnader generelt og personellressursar vil halde fram.

Auke i løns- og pensjonskostnader er lagt inn med 3 % på årsbasis. Dette er nok noko lågt, da anslag på årslønsvekst i framlegg til statsbudsjett 2019 er på 3,2 %. I tillegg kjem pensjonskostnader. Premie til pensjon er avsett med 16,5% som kommunen sin arbeidsgjevarandel. Det er dei siste åra avsett midlar til eit fond, pensjonsreguleringsfond. Dette fondet er tenkt nytta i samband med utjamning av premieavvik pensjon. Premieavvik pensjon vert berekna kvart år, og er ikkje noko vi betaler eller får utbetalt. Er det positivt premieavvik eit år påverkar dette rekneskapen positivt. Imidlertid vert dette tilbakeført neste år, og då som ein kostnad. Pensjonsfondet er oppretta for å utjavne denne forskjellen i berekna tal. Ein kan og nytte dette fondet om årslønsveksten vert over budsjett.

Kampen om kompetansen hardnar til, og kan i mange tilhøve vere kostbar å kjøpe inn. Bykle kommune er i den heldige situasjon at vi har mange positive, motivera og dyktige tilsette. Desse må vi ta godt vare på. Tilrettelegging for skolering og etterutdanning av våre eigne tilsette, slik at dei kan møte morgondagen sine krav, bør derfor framleis ha høg fokus i åra som kjem.

Kommunen sine behov, tufta i målet om ei god og effektiv tenesteyting til innbyggjarane, må heile tida ligge i botnen ved val av retning og form på opplæring og etterutdanning.

I lønspolitisk plan ligg ei rekke tiltak som automatisk honorerer dei som tek utdanning/etter- og vidareutdanning. Personalpolitisk plattform skal reviderast i 2019.

20. Kommenterar til årsbudsjett og økonomiplan på tenesteeiningsnivå.

Det er dei tilrådde tiltak som er teke med i budsjettoppstillingane. Dei tiltak ein ikkje har funne dekning for er satt opp i eigen tabell. Dette gjeld både investeringsstiltak og driftstiltak.

20.1. Investeringsbudsjettet (kapitalbudsjettet)

Investeringsbudsjettet har ei samla investerings- og utlånsramme på kr. 105 253 000,- netto. Av dette er kr. 9 000 000 tiltak overført frå 2018. Dette gjeld pro 920 Fjellsikringscenter og pro 811 Hartesyni boligfelt. Andre prioriterte tiltak for 2019 er vidare utbygging Bykle alders- og sjukeheim, Hovden vassverk, Utbetring Fjellgardane barnehage og tiltak i henhold til VA-plan. Dei prioriterte tiltaka gjeld i hovudsak ferdigstilling av tidlegare vedtekne prosjekt, samt nye prosjekt med utløysande effekt. Framover må det setjast særleg fokus på driftskonsekvensane av nye investeringar.

Nye lån: Det budsjetterast med opptak av lån til vidareutlån kr. 1 000 000,- og i tillegg opptak av lån til eigne investeringstiltak på kr. 82 253 000,-.

Tilrådd budsjetttramme for investering i 2019 er som følgjer: Alle tal er netttotal

Prosjekt 249 Løyper iht løypeplan kr. 1 000 000,-
I løypeplanen er det sett opp tiltak for utbetring av eksisterende og nye løyper, som for eksempel reparasjon av eller nye klopper/bruer samt utbedring og rydding traseer. Slike tiltak dekkast inn ved bruk av innbetalte midlar frå utbyggingsavtaler.

Prosjekt 269 Fjellgardane barnehage kr. 5 000 000,-
Fjellgardane barnehage har behov for oppgradering av ventilasjon, viduer, dører og personalrom. Bygget begynner å bære preg av sin alder, og må tilretteleggast slik at innemiljøet er tilfredstillande. Totalt budsjett er på kr. 7 500 000,- fordelt over to år.

Prosjekt 4001 – 4006 Utbygging Bykle alders- og sjukeheim kr. 43 253 000,-
Dette er 2019-delen av tiltaket som er budsjettert til totalt kr. 92 000 000,-. Det er søkt om investeringstilskott på kr. 32 927 000,- som vert utbetalt etter at prosjektet er ferdigstilt. Dette

tilskott bør nyttast til dekning av lån. Av hensyn til tilskott er prosjektet delt opp i forskjellige underprosjekt, som dekker veg, vatn og avløp, demensavdeling, somatisk avdeling, omsorgsboliger og dagsenter. Fordeling på dei einskilde prosjekt vert gjort seinare. Finansieringa i 2019 er gjort ved bruk av næringsfond kr. 11 500 000,- og opptak av lån kr. 36 753 000,- .

Prosjekt 811 Bustadfelt Hovden kr. 5 000 000,-
Vedteke i 2018, men igangsettast i 2019. Hartesyni bustadfelt, opparbeiding av veg, vatn og avløp slik at vi får byggeklare tomter. Dekning ved bruk av næringsmidlar, overført frå 2018.

Prosj 925 Oppgradering bransstasjon Hovden Kr. 2 000 000,-
Oppgradering av brannstasjon Hovden

Prosj 926 Garageanlegg/infrastruktur Kr. 2 000 000,-
Tilrettelegge garasjeanlegg løypemaskin / anna infrastruktur – jfr sak 116/18 i kommunestyrt 29.11.2018

Prosjekt 555 Hovedplan VA Hovden kr. 20 500 000,-
Det er stort behov for oppgradering av ledningsnett VA, nye pumpestasjoner oa. Jfr hovedplan for VA. Arbeidet vert no igangsatt og vil gå over flere år. Vatn og avløp ligg innforbi sjølvkostområdet. Avsett beløp i økonomiplan 2018-2012 var på kr. 7 500 000,- for 2019. Dette beløp er vidareført. I tillegg er det i 2018 gjort vedtak om tiltak på kr. 5 500 000 for innarbeiding i budsjett 2019.
Total VA-plan inneheld tiltak på rundt kr. 100 000 000. Årets budsjett er difor auka med kr. 7 500 000,- i tillegg slik at ein kan følge VA-planen. Årets tiltak vert å finansiere ved låneopptak.

Prosj 591 Hovden Vassverk Kr. 25 500 000,-
Det er i høgsesongen stort forbruk av vatn på Hovden. Det er behov for utbygging av Hovden vassverk for å sikre nok vatn i høgsesong, også som ein beredskap i tilfelle ei ulykke som brann. Det er satt i gang forprosjektering av Hovden Vassverk. Vatn ligg innforbi sjølvkostområdet, men vil likevel belaste driftsramma vår. Igangsetting av arbeidet i 2019 og ferdigstilling i 2010. Samla budsjetttramme er på kr. 46 000 000,-. Det vil kome eigen sak på dette prosjektet. Lånefinansierast.

Sum tiltak netto investeringsbudsjett 2019 kr. 104 253 000,-

I tillegg kjem startlån.

Opptak av nye startlån for vidareutlån er budsjettera til kr. 1 000 000,-. Budsjettera innbetaling på startlån, kr. 251 000,- er budsjettera som vår innbetaling på avdrag til husbanken.

For tiltak i økonomiplanperioden viser vi til pkt. 8 i økonomiplanen.

20.2. Driftsbudsjettet

Budsjettet er lagt fram som eit rammebudsjett innforbi kvar tenesteeining, og i samsvar med organisasjonsmodellen. Løyvinga til einingane er nettoløyving. Splitting av ramma i

rekneskapen, (fordeling ut på rekneskaps-begrepet "ansvar"), vert tillagt rådmannen. Det er ikkje gjort framlegg om endringar i tenestetilbodet til brukarane.

Kvar tenesteeining kan i løpet av året innafor ramma bruke av egne disposisjonsfond som er opparbeida ved overføring av midlar frå tidlegare års mindreforbruk.

Som grunnlag for tenestetilbodet og kvaliteten på dei tenestene som ystast ligg m.a. kommuneplanen, vedtekne serviceerklæringar for einingane, personalpolitisk plan, einingane sine verksemdplanar og andre vedtekne planar og reglement. Delegasjonsreglementet sikrer god flyt i sakshandsaminga.

Grunnbudsjettet for år 2019 byggjer på totalramma for 2018, korrigerer for enkelttiltak for året 2018 og nye prioriterer tiltak for 2019. Ved å ikkje justere driftsbudsjettet for prisvekst vert det ein realnedgang i driftsbudsjettet. Inkludert i driftsramma ligg og bruk av egne fond.

Tilrådd auke driftstiltak i 2019:

Auke driftsramme Teknisk drift og eigedom kr. 4 120 000,-

Det er tilrådd å auke driftsramme for eining teknisk drift og eigedom til dekning av straum, kommunale avgifter, forsikringar og andre driftskostnader. Vidare vedlikehald av kommunale vegar og kommunale bustader, meir enn den gererelle vedlikehaldsramma. Det er og hensyntatt auka kostnader ved vintervedlikehald veg.

Auke driftsramme, Kommunikasjonsavdelinga kr. 404 000,-

Avdelinga er oppretta i 2018 og treng midlar til drift.

Velferdstiltak flyktningar kr. 100 000,-

Det er ikkje øremerkt midlar tidlegare til velferdstiltak flyktningar. Dekning ved bruk av flyktningefond.

Ventilasjon, Bykle barne og ungdomsskule kr. 40 000,-

Utbetring av ventilasjon/avtrekk ved sløydrom. Bruk av eige fond.

Sum tiltak i 2019: Kr. 4 664 000,-.

Ved kjøp av tenester som erstatter kommunal tenesteproduksjon (IKS ol) er kostnadene lagt inn lik budsjetterte kostnader frå dei enkelte selskap. Midlar til overføringar (tilskott o.l) er halde på same nivå som i 2018. Kostnader i samband med flyktningar vert tilrådd dekkja gjennom bruk av statstilskott og disposisjonsfond avsett til dette formålet.

Dei tiltak som er planlagt i investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden vil påvikre driftsbudsjettet. Korleis investeringane påverkar drifta vert vurdere fortløpande.

Når det gjeld prising av varer og tenester er det i hovudsak lagt inn ein prisauke på 3%. Vatn, kloakk, slam og renovasjon er sjølvkostområder. Meir-/mindreforbruk eitt år vert sett av på fond for utlikning seinare år. For tilskotts- og stønadsordningar er det gjort ei mindre justering.

21. Budsjett per eining:

Samla informasjon om einingane sine mål og tilrådde tiltak følgjer fortløpande for kvart tenesteområde. Budsjetttrammene (netto) til drift er tilrådd fordela på dei ulike tenester som følgjer:

Eining 100 Rådmannstaben

Område Rådmann, Skatt-avgift-finansinntekt, Fond-interne overføringer, Politisk styre-råd-utval, Personalavdeling, Kommunikasjonsavdeling, Planavdeling, Næringsavdeling, Økonomiavdeling:

Formål/innhald/lovgrunnlag for tenesta:

Med basis i overordna styringsdokumentasjon og lovverk skal rådmannsstaben:

- vidareutvikle og tydeleggjere si rolle som sentral støttespelar, gjennom utøving av ei kvalitativ og profesjonell tenesteyting,
- sikre truverde og effektiv drift av kommuneorganisasjonen gjennom høg fagleg kompetanse, nytenking, gode rutinar og god forvaltningsskikk,
- sikre høg etisk standard i sitt daglege virke og arbeide for tverrfaglege løysningar.

Mål for tenesteininga:

Lokalsamfunn og utvikling:

Målet er å legge til rette for folketallsvekst og langsiktig næringsutvikling (heilårs arbeidsplassar).

Tenestekvalitet for brukarane:

Målet er å spesifisere og synleggjere dei brukarrelaterte tenestene.

Kompetanse og personalutvikling:

Eininga har som mål å sikre høg fagleg kompetanse for å kunne levere kvalitativt gode tenester.

Interne prosessar:

Eininga har god kommunikasjon som mål.

Økonomi:

Målet er ei forsvarleg økonomistyring og ressursbruk.

Lovpålagte oppgåver som vert dekkja av eininga, "SKAL"-oppgåver:

Byggesak, oppmåling, planarbeid, vaksenopplæring (frå august 2018 lagt inn under eineing Bykle barne- og ungdomsskule), skuleeigar og barnehageeigar. Arkiv. Budsjett og økonomi, beredskap, eigedomsskattekontor.

I tillegg vert det gjeve følgjande tilbod, "KAN"-oppgåver:

Rådgeving på landbruk, kart, møtesekretærar, web-redaktør, heimeside, informasjonsteneste. Merkantiltjeneste på skulesaker på kommunenivå, stipend, legat, skuleskyss, annonsering. Post, personalsaker. Rekneskapsføring for Setesdal IKT, Bykle sokneråd. Næringsutvikling.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 10*:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
100	Enhet Rådmann	12 937 567,28	18 346 880,00	13 055 284,00
101	Enhet skatt,avgift,finansinntekt	-188 393 328,78	-181 297 950,00	-204 381 950,00
102	Enhet fond, interne overføringer	29 110 065,00	11 500 000,00	34 168 480,00
103	Enhet Politisk styre,råd,utvalg	3 534 607,26	6 635 485,00	7 735 638,00
104	RM stab Personal	3 066 251,41	6 151 595,00	6 244 246,00
106	RM stab Næring	24 785 442,36	17 105 844,00	17 314 985,00
107	RM stab Plan	7 280 906,93	8 564 865,00	8 914 522,00
108	RM stab Kommunikasjon	5 796 640,38	7 480 626,00	7 914 980,00
SUM eining rådmann		-101 881 848,16	-105 512 655,00	-109 033 815,00

Eining 110 Pleie- og hjelpetenesta

Formål/innhald/lovgrunnlag i/for tenesta.

Formålet til tenesta er å syte for at alle som til ei kvar tid oppheld seg i kommunen skal få nødvendig og kvalifisert helsehjelp som pleie, omsorg og praktisk bistand. Tenesta gjevast i form av institusjonsopphald, sjukeheim eller aldersheim, heimesjukepleie og hjelp til praktiske gjeremål i heimen.

Vidare har tenesta ansvar for å yte tenestar til personar med psykisk utviklingshemming. Tenesta er regulera av Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester mm. (helse- og omsorgstjenesteloven). Måloppnåing i året i forhold til verksemdsplan for tenesteeininga. Pleie- og hjelpetenesta har i dag berre lovpålagde tenester.

Samfunn og utvikling:

Pleie og hjelpetenesta skal vere i stand til å yte tenestar til alle som har behov for pleie og omsorg, enten i heimen sin eller på institusjonen. Det meste av tenestene som ytast er til kommunens egne innbyggjarar, men ein skal og ha ei teneste som er budd på å meistre utfordringar med turistar som oppheld seg i kommunen. Mykje at tenestene som ytast til turistar er i periodar som det normalt er låg lokal aktivitet, som td. jul og påske. Dette er oppgåver som ofte må løysast på kort varsel. Mykje av denne tenesta er knytt til heimebaserte tenester.

Kommunen er i ein situasjon der det ikkje er så mange som treng institusjonsplass som tidlegare. Det er og eit mål å jobbe for at dei som bur heime i dag skal vere i stand til å halde fram med dette. Det betyr at ein må styrkje heimesjukepleie og vere aktiv med tiltak heime hos dei som treng dette. Det betyr både hyppigheit og mengde på tilsyn og besøk, men og praktisk tilrettelegging av bustaden.

Om det er ledig kapasitet og nok bemanning, kan det vere muligheit for at ein kan leige ut plassar, slik at rom ikkje står unytta.

Kommunal øyeblikkelig hjelp døgnopphald (KØH) skal vere ein del av dei øvrige tenestane og ligg inne i normal drift. Det er særskilde krav til bemanning og kompetanse for sjukepleiarane. Det er tre sjukepleiarar som har vidareutdanning i akuttjukepleie. 2019 vil vere eit år der ein skal jobbe konkret vidare med dei tiltaka som kjem fram i pleie og omsorgsplanen. Utforming av tenesta vil halde fram i 2019 og til sommaren skal den nye sjukeheimen vere klar til drift. Etter sommaren startar renovering og ombygging av aldersheimen til kontorar for helse og pleie og omsorg, psykisk helse og rus og 7 omsorgsbustader.

Prosjektet er planlagd å vere ferdig til mai 2020.

Ombygging er viktig slik at ein kan gjeve pasientar med demens eit godt tilbod, i tråd med demensplanen 2015.

Tenestekvalitet for brukarane:

Tenestekvaliteten skal vere god for brukarane i kommunen. Tenesta skal vere godt bemanna og gi eit godt kvalitativt innhald i kvardagen på institusjonen og eit godt fagleg tilbod til dei som treng pleie.

Demente skal ha eit styrka tilbod med eiga gruppe personale som er saman med dei på eige område. Dette gir ein del utfordringar for bemanninga, men målet er at ein kan redusere mykje uro, ikkje bruke tvang og eit minimum av medisinar.

Kompetanse og personalutvikling:

Pleie- og hjelpetenesta skal ha ein stab med god fagutdanning innan alle felt. Det er lite ufaglærte i tenesta, då for det meste som tilkallingsvikarar. Ein skal jobbe med stadig kompetanseheving.

Målet er å ha minimum to lærlingar på ulike trinn til ei kvar tid. I 2019 er det mulig at kommunen skal delta i prosjektet «menn i helse» der ein stillar med praksisplass og læreplass. Det er nå 9 sjukepleiare på sjukeheimen.

Interne prosessar:

Fokus på internkontroll og kvalitetssikring i alle ledd. Det er naudsynt med god skriftleg dokumentasjon. Det skal jobbast vidare med å få på plass internkontrollsystem og prosedyrar. Oppfylging av planar og sjå framover på dei utfordringane som framtida vil bringe.

Økonomi:

Målet er at drifta held seg innanfor ramma og at ein jobbar med å skaffe inntekter i eininga gjennom dei støtteordningar som finst.

Det skal søkjast om tilskot til arbeid med krevjande brukarar.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 110

Eining	Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
110 Enhet Pleie- og hjelpeteneste	23 578 880,51	22 650 836,00	23 354 023,00

Eining 120 Nav/barnevern

Formål og innhald:

NAV skal yte kvalitative og profesjonelle arbeids- og velferdstenester til alle som bur og oppheld seg i Bykle kommune. Fagområde som høyrer inn under NAV er: sosiale tenestar og flyktingar, bustønad, arbeidssøkjjarar og arbeidsmarknad, sjukefråværsoppfølging, arbeidsavklaring og uføretrygd.

Prosjektstillingar: Frivillsentral, Hurtig veg til arbeid, Nye mønstre.

Lovgrunnlag: Lov om sosiale tenester i NAV, introduksjonslova, andre lovar og styrande dokument som regulerer tenesta.

Mål for tenesteeininga:

Fleire i arbeid og aktivitet, færre på stønader og passive ytingar. Planlegge og utøve eit godt busettings- og integreringsløp for flyktingar.

Samfunn og utvikling:

NAV skal være en kunnskapsrik og delaktig samfunnsaktør og delta aktivt i utviklingsarbeid i eit velferdsperspektiv. Følgje med i samfunnsutviklinga og være oppmerksom på trendar som kan ha betyding for levekårutvikling i Bykle.

Tenestekvalitet for brukarar:

Høg fokus på god tenestekvalitet. Resultat frå dei årlege brukarundersøkingar gjev moglegheit til å regulere og utvikle stadig betre brukartenester.

Kompetanse og personalutvikling:

NAV skal til ei kvar tid inneha god faglig kompetanse på rettleiing og oppfølging av brukarar innan for fagfelta: sosiale tenester, flyktingar, arbeidsretta tenestar, tenestar til arbeidsgjevar og trygdeytingar. Årleg kartlegging av kompetanse, og oppdatering av opplæringsplan for den einskilde medarbeidar, gjer at vi kan være førebudde på å takle nye oppgåver og satsingsområder i tenesta.

Tenesteutvikling, interne prosesser:

Inneha tilstrekkelige ressursar i form av personell, økonomi og teknologi for å kunne utføre våre arbeidsoppgåver til det beste for brukarar. Utvikle og vedlikehalde eit godt fag- og arbeidsmiljø. Bygge positivt omdøme gjennom godt faglig brukarretta arbeid og godt samarbeid.

Økonomi:

Arbeide for god økonomistyring og mål om effektiv produksjon.

SKAL- oppgåver: Nav Bykle utfører i hovudsak lovpålagte tenester.

BØR og KAN oppgåver: Kjeveortopedi barn – behovsprøvd yting, brillerefusjon barn – er behovsprøvd yting

Organisering:

Sentrale føringar tilseier at tal på nav-kontorar skal reduserast og organiserast i regionar. NAV Bykle er i prosess om framtidig organisering. Målet framover er å bevare dei lokale nav-tenestene i Bykle.

Framlegg til innsparing:

Vidareutvikle bruk av videokonferanseutstyr til møter og kurs som gjev meir effektiv utnytting av arbeidstid og er økonomisparande i høve reise- og diettutgifter.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 120:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
120	NAV	883 901,89	2 629 359,00	4 018 482,00

Eining 121 Helsetenesta i Bykle og Valle

«Helsetenesta i Bykle og Valle» er eit administrativt vertskommunesamarbeid mellom Bykle kommune og Valle kommune. Bykle kommune er vertskommune.

Område som høyrer inn under eininga er: legetenesta, legevakt, kommuneoverlege, helsestasjon og skulehelseteneste, jordmortenesta, fysioterapitenesta, SLT-koordinator, psykisk helse og rus og folkehelse.

Generelt:

Helse har ansvaret for å gi alle personar som bur eller oppheld seg i kommunen eit fagleg forsvarleg helsetilbod i samsvar med lov og føresegner.

Lovgrunnlag:

Helse- og omsorgstenesteloven, Folkehelseloven, Pasientrettslova, Helsepersonelloven, Smittevernloven, Lov om psykisk helsevern, Forskrift om kommunane sitt helsefremjande og

førebyggjande arbeid i helsestasjons- og skulehelsetenesta, Forskrift om miljøretta helsevern og ein rekke andre lovar og føresegner.

Tenestekvalitet for brukarar:

Ei helseteneste med god kvalitet krev kompetent fagpersonell, fleksibilitet, tverrfagleg samarbeid, individuell tenestetilpassing og god kapasitet og tilgjengelegheit i tenestetilbodet.

Kompetanse, personalutvikling og tenesteutvikling:

Eininga har høgt kompetente medarbeidarar, men har også eit stort behov for heile tida å utvikle og vedlikehalde kompetansen. Mange års erfaring med små og sårbare fagmiljø, gjerne med bare ein fagperson innanfor eit fagområde var ein av årsakene til etableringa av felles helseteneste for Bykle og Valle kommunar. Målsettinga er at fleire tilsette skal gi betre høve til utvikling og vedlikehald av kompetanse, og eit meir differensiera fagmiljø.

Samhandlingsreforma stillar krav om utvikling av ny kompetanse og etablering av nye tenestetilbod. Dette stiller store krav til endring og utvikling i eininga og hos den enkelte fagperson. Det er eit prioritert satsingsområde å ivareta nye krav til kompetanse og tenestetilbod både gjennom utvikling av tenestene lokalt og gjennom utvikling av tenestene i samarbeid med andre kommunar og helseføretaket.

Erfaringar 2018- Innsparinger/Fremtiden 2019

Innsparingskrav og prosess med Valle kommune har tatt mykje ressursar og har på ulikt vis vore krevjande for dei tilsette. Prosessen mellom Valle og Bykle er no landa, og samarbeidde fortset. For 2019 vil det vere nødvendig å ha fokus på ulike innsparingstiltak.

Nye krav og forventingar føreset at helsetenesta er i kontinuerleg endring, og ta i bruk ny teknologi vil vêre essensiell for å sikre at infrastruktur, tenester og informasjonsdeling støyttek dagens behov.

Helsetenesta i Bykle og Valle starta i 2017 opp prosjektet «Innovativ oppgaveoverføring» i samarbeid med omsorgstenestene i Bykle og Valle, og medisinsk avdeling ved Sørlandet sjukehus. Prosjektet går over tre år og består av 5 delprosjekt som på ulikt vis inneber ei utprøving av å flytte spesialistkompetanse ut i kommunane gjennom bruk av medisinsk teknisk utstyr. Prosjektet har i 2017 fått støtte frå fylkesmannen og Norsk senter for distriktsmedisin, og ein vil søke vidare støtte gjennom heile prosjektperioden.

Kommunen har eit omfattande ansvar etter folkehelselova. Folkehelsearbeidet er tverrsektorielt og krev ein systematisk kunnskapsbasert innsats frå alle sektorar.

Tidlegare folkehelseprosjekt i kommunen skal ha etablert eit system/verktøy som klargjør prioriteringsområder og ansvar, og opnar for evaluering av arbeidet på kort og lang sikt. Dette systemet vil det bli arbeida med i 2019. Kommuneoverlegen har eit overordna ansvar for å overvake helsetilstanden i kommunen, og for kome med konkrete medisinsk faglege anbefalingar om tiltak og oppfølging.

Lovpålagte/ikkje-lovpålagte oppgåver

Kommunen sitt ansvar for helse- og omsorgstenester fylgjar av kapittel 3 i Lov om helse- og omsorgstenester i kommunane. Dei fleste av oppgåvene som løysast fylgjar av lova sine føresegner, lovpålagte avtalar eller kravet om fagleg forsvarlege tenester.

Kommunen har lagt seg på eit tenestenivå som på enkelte område går utover lova sitt minimumskrav. Døme på dette er røntgenundersøkingar/ultralyd, fysioterapibasseng, lymfedrenasje mv. Bakgrunnen for at kommunen yter desse tenestene er lang avstand til sjukehus, spesialistar mv. og at ein ønskjer flest mogleg tenester nærast der pasienten bur.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 121:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
121	Helsetenesta i Bykle og Valle	10 504 507,64	11 097 029,00	11 199 344,00

Eining 130 Teknisk drift og eigedom

Mål for tenesteeininga:

Drifts- og vedlikehaldsansvar for veg, vatn- og avløp, kommunale bygg, samt grøntanlegg, kommunale idrettsanlegg og leikeområder.

Det er eit overordna mål å drifte, vedlikehalde og forvalte desse anlegga/bygga på ein slik måte at dei til ei kvar tid er funksjonelle i høve dei ulike brukargruppene, og at anlegga ikkje vert forringa i verdi.

Ein skal også bistå andre driftseiningar med å kunne gje innbyggjarane eit så godt tilbod som mogleg, innafor dei til einkvar tid vedtekte budsjetttrammer.

Tenestekvalitet for brukarane:

Arbeide for at alle tekniske anlegg og bygg, har ein standard som sikrar stabil levering av varer og tenester, og som sikrar at bygningar og anlegg er funksjonelle i høve den virksomhet som desse er bygd for.

Kompetanse og personalutvikling:

Det er ei prioritert oppgåve å skolere og oppretthalde god kompetanse hjå dei tilsette for å kunne oppretthalde/gjennomføre dei målsettingar som er sett, og det er også ei målsetjing/utfordring å behalde kvalifisert arbeidskraft.

Økonomi:

Målet er ei forsvarleg økonomistyring og ressursbruk. Det bør ikkje setjast i gong investeringsprosjekt utan at dei driftsmessige, økonomiske og personellmessige konsekvensane er vurdert.

Lovpålagte oppgåver:

Drift av kommunale avløpsreanlegg er underlagt utsleppsløyver, og må fylgje lovpålagte prøvetakingsprogram. Drift av kommunale vassverk er underlagt lovpålagte krav frå Mattilsynet. Vintervedlikehald av kommunale vegar. Reinhold av bygg, ut i frå funksjon og bruk.

Ikkje lovpålagte oppgåver:

Vaktmeistartenester, vedlikehald av grøntanlegg, leikeplassar og friluftsområder er kommunale tenester som ikkje er lovpålagt, og der omfang og tenestnivå bestemmast av kommunen.

Framlegg til driftsbudsjett for 2019:

Driftsramma er i hovudsak vidareført i høve 2018. Det er ein auke i midlar til vidareføring av vedlikehaldsplan for bygg, veg og VA, og det er nå naudsynt å prioritere ei auka satsing på desse områda for å hindre stort forfall på allereie gjennomførte investeringar.

Investeringar gjennomført i 2018, vil nå belaste driftsbudsjetta frametter med auka behov for vaktmeistarteneste, energikostnader, reinhold, brøyteutgifter etc.

Utbygginga på Hovden medfører at kapasitet på vatn- og avløpsnett nå er kritisk i delar av Hovden. Dette betyr stort behov for investeringar i sanering/oppgradering av ledningsnett, tekniske installasjonar, samt oppgradering/nytt vassverk.

Driftsramma vil til einkvar tid måtte vere eit resultat av dei investeringar som gjennomførast. Det gjeld også personellressurser som skal stå for den løpande drifta.

Det er vidareført midlar til å fortsette utskiftning av gate og løype/parklys. Dette er eit prosjekt som vil spare driftsutgifter på sikt.

Det er i driftsramma avsatt kr. 1500.000,- til fortsatt oppgradering av lysarmatur i kommunen.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 13*:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
130	Enhet Teknisk drift og eigedom	37 171 619,01	36 167 290,00	41 106 479,00
131	Selvkost inkl TDE	-14 962 733,46	-16 574 888,00	-20 215 465,00

Eining 150 Kultur og fritid

Mål for tenesteininga:

Bykle kommune skal vere pådrivar for at flest mogleg bidreg aktivt i lokalsamfunnet. På den måten kan kommunen og innbyggjarane saman vidareutvikle eit attraktivt kultur- og fritidstilbod for kommunens befolkning og besøkande. Målet er trivsel og god psykisk helse for alle. Kulturlivet skal vere mangfaldig, sterkt og uavhengig.

Formål og innhald for tenesta:

- Bykle skal vere prega av eit rikt, mangfaldig og berekraftig kulturliv, som bidreg til gode miljø og levekår. Dette må i stor grad gjerast ut i frå tanken om kva ein kan få til i fellesskap med innbyggjarane, lokale-ressursar, -lag og organisasjonar.
- Utøve ein aktiv kunst- og kulturpolitikk som tek vare på tradisjonar, samtidig vere tidsriktig og nyskapande.
- Støtte opp under arbeid med immateriell- og materiellkulturarv, andre kulturar og kulturuttrykk.
- Utvikle, arrangere, tilretteleggje for kulturelle opplevingar, møtestader og opplæringstilbod. Tilpassa alle frå 0-100 år, der aktivitetar og opplevingar skaper trivsel, toleranse og motivasjon for fysisk aktivitet, inspirasjon og sosial tilhøyrslse.
- Leggje til rette for berekraftige kulturlandskap og kulturmiljø som skal vere basis for trivsel og utvikling i kommunen.

Lovgrunnlag:

Biblioteklova, kulturlova, lov om film og video, kulturskulelova, lov om fornminne, kulturminnelova.

Tenestekvalitet for brukarane:

Tre roller i det lokale kulturlivet: 1. Rammesettar og tilretteleggjar. 2. Motivator. 3. Tenesteproducent.

Delmål: Kvalitet og nyskaping, tydeleg profil og prioriteringar, lokal forankring og særpreg, deltaking, engasjement og samarbeid. Vere tilgjengelege både for lokale og besøkande.

Interne prosessar:

Kulturpolitisk handlingsplan blir fylgd opp. Samt starte revidering av gjeldane plan.

Sikre høg fagleg kompetanse for å kunne levere kvalitativt gode tenester.

Halde seg oppdatert gjennom kurs og vidareutdanning.

Økonomi:

Oppgåver som vert dekkja, "SKAL"-oppgåver:

Kulturskule for born og unge, bibliotekdrift, barne- og ungdomsråd, støtte til kyrkja og andre trussamfunn. Støtte til frivillige lag og foreiningar. Den kulturelle skulesekken. Den kulturelle spaserstokken. Drift av idrettsanlegg og kulturhus.

I tillegg vert det gjeve følgjande tilbod, "BØR" og "KAN"-oppgåver:

Musikk- og kulturundervisning i barnehage, skule og for vaksne. Barne- og ungdomsarbeid.

Kinodrift. Tilrettelegging av friluftsområde, treningstilbod. Støtte til sesongkort ski og badeland, støtte til andre forsamlingshus, støtte til lokale arrangørar med gjennomføring av kulturarrangement. Kunst- og kulturformidling.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 150:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
150	Enhet Kultur og fritid	10 682 481,29	12 261 352,00	12 764 213,00

Eining 160 Bykle barne og ungdomsskule

Formål/innhald/lovgrunnlag for tenesta:

Skulen skal samarbeide med heimen om å gje elevane god allmennkunnskap og utvikle gagnlege og sjølvstendige menneske. Opplæringa er basert på Opplæringslova og læreplanverket for 10-årig grunnskule.

Mål for tenesteininga:

Bykle barne- og ungdomsskule vil vere ein skule med aktive og trygge elevar. Læring er skulen si viktigaste oppgåve.

Tenestekvalitet for brukarane:

Skulen har læring som hovudfokus. Det handlar om fagleg kunnskap, å ta ansvar og det å vise kvarandre respekt og omsorg. Pals vert med anna nytta for å fremje dette. Her får skulen med anna tilbakemeldingar gjennom elevundersøkingar, foreldreundersøkinga og ei eiga Palsundersøking mellom lærarane. Det vert lagt til rette for ein lav terskel for tilbakemeldingar frå både elevar og foreldre.

Kompetanse og personalutvikling:

Eininga har som mål å sikre høg fagleg kompetanse for å kunne levere gode tenester. Det er brukt økonomiske verkemidlar for å få gode søkarar til stillingar, noko som har gitt effekt. Det er også viktig å kunne gje kurs og vidareutdanning til det personalet ein alt har, for å utvikle kompetansen. Nye krav frå Kunnskapsdepartementet i mange fag, gjer at ein må halde fram med å gje vidareutdanning til fleire av lærarane for å tilfredsstillе kompetansekrava.

Interne prosessar:

Skulen arbeider med *Vurdering for læring*, og følger eit nettstudie om dette temaet. Skulen har eigne ressurslærarar og brukar mykje fellestid og tid i klassane til desse emna. Pals-arbeidet er implementert og held fram også i 2019. Skulen har ein høg prosent framandspråklege elevar som gjev utfordringar på fleire område. Mellom anna må det arbeidast systematisk med å vere rause og inkluderande.

Hausten 2018 starta skulen opp ved ei ny læringsplattform, Skooler. Den erstattar Fronter, men er bygd opp heilt annleis. Det vil gå ein del tid og ressursar på opplæring og bruk av den nye plattformen i 2019.

Økonomi:

Skulen har som mål å ha ei forsvarleg økonomistyring og ressursbruk. Personalet er hovudressursen, og løn er hovudkostnaden vår. Det har vore stor fokus på mål, kvalitet og resultat i skulen dei seinare åra. Det vert slegen saman klassar i nokre fag, men prøvar å halde på fulldeling i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk. Sosialpedagogisk rådgjevar er tilsett i 70% stilling, og ein svært nyttig ressurs for elevane. Elles er det både lærling og ein person i arbeidspraksis ved skulen.

Arbeidet med å få til ei oppgradering av uteområdet er satt på vent til det kjem ei avklaring om oppgradering /nybygging av basseng.

Inntekter frå SFO

Ein er spente på å sjå korleis omleggingja av betaling for SFO knytt til feriar vil slå ut for 2019. Foreldrebetalinga på SFO inkluderer mat.

Lovpålagde oppgåver som vert dekkja av eininga «SKAL-oppgåver»:

Skulen skal følge Opplæringslova og arbeide etter Kunnskapsløftet. Andre oppgåver er SFO, leksehjelp og fysisk aktivitet for 5.-7. klasse. Spesialundervisning til dei som ikkje har utbytte av den vanlege undervisninga og norskopplæring for framandspråklege. Ungdomsskulen skal ha valfag.

I tillegg vert det gjeve følgjande tilbod «KAN-oppgåver»:

Kantine, tur med Kvite Bussar og leirskule. Tilbod om leksehjelp for alle elvane, inkludert ungdomsskulen.

Vaksenopplæringa

Vaksenopplæringa er lagt under Bykle barne- og ungdomsskule. Det er ei avdeling i Bykle, der ein har introduksjonsprogrammet for flyktningar, med undervisning i norsk og samfunnsfag. På Hovden vert det gjeve eit frivillig tilbod til arbeidsinnvandrarar ein kveld i veka.

Vaksenopplæringa arbeider systematisk med språk og kulturforståing, der målet er å få så mange som råd i arbeid eller vidare utdanning slik at dei kan få bruke sine ressursar i samfunnet vårt. Ein samarbeider tett med fleire instansar for å få dette til.

Det er eit ynskje også i 2019 at kommunen får fleire flyktningar til Bykle.

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 160:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
160	Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	15 325 282,97	17 185 317,00	16 669 417,00

Eining 170 Barnehage

Formål/innhald/lovgrunnlag for tenesta

Lovgrunnlag: Lov 17.juni 2005 nr. 64 om barnehagar (barnehagelova). Ajourført med endringar, seinast 18.06.10 nr. 26 i kraft frå 01.08.10.

Mål for tenesteeininga

Lokalsamfunn og utvikling

Barnehagane har som mål å gi eit utfordrande og lærerikt oppvekstmiljø. Godkjend årsplan (som ligg på kommunen si heimeside) er eit viktig arbeidsredskap.

Tenestekvalitet for brukarane

Barnehagane skal gjennomføre ei brukarundersøking i mai 2019. Det er også planlagt foreldremøte og foreldresamtalar.

Kompetanse og personalutvikling

Barnehagane fekk ny rammeplan, gjeldande frå 1.august 2017. Kurs- og fagdage til personalet vil bli prega av eit implementeringsarbeid av den nye rammeplanen. I samarbeid med Nettverk Setesdal har barnehagane utarbeidd eit etterutdanningstilbod for dei pedagogiske leiarane i regionen. Tema her er pedagogisk leing, endringsleing og implementering av ny rammeplan. Dette tema inneber to kursdagar, og eit mellomarbeid i dei enkelte barnehagane. I tillegg kjem eit satsingsområde «Realfag i barnehagen» for alle tilsette i same regionen. Saman med barnehagane i Valle kommune vil vi ha eit fellestema om «Vald i nære relasjonar».Ein tilsett tek vidareutdanning i «Psykisk helse i barnehagen»

Interne prosessar

Det vil vere eit særleg fokus på det interne arbeidsmiljøet. Barnehagane har språkpraksis plassar. Fjellgardane barnehage er praksisbarnehage for UiA-studentar.

Økonomi

Fjellgardane barnehage har behov for omfattande oppgradering på vinduer, ventilasjon, ombygging personalrom o.a. for å kunne gi born og vaksne tilfredstillande innemiljø. Det er i budsjett lagt inn eit totalprosjekt på kr. 7 500 000,- fordelt over to år. Andre tiltak vert finansiera ved bruk av fond/tidlegare avsetningar.

Lovpålagde oppgåver som vert dekkja av eininga:

- Barnehageplass for barn under opplæringspliktig alder som er busett i kommunen
- Barn som fyller eit år seinast innan utgangen av november det året det vert søkt om barnehageplass, har etter søknad rett til å få barnehageplass frå august.
- Barn med rett til prioritet ved opptak får plass i barnehagen
- Kommunen skal minimum ha eit opptak i året
- Kommunen skal tilby minimum 30% søskenmoderasjon i foreldrebetalinga for 2.barn og minimum 50% for 3.barn.
- Bemanning- og pedagognorm

Dette er noko som kommunen i dag tilbyr, men som ikkje er lovpålagd.

- Kommunen tilbyr alle barn barnehageplass
- Kommunen har opptak heile året (utanom juli og halve august)
- Barn som ikkje har rett til barnehageplass grunna alder, får også plass
- Dei barna som har rett til prioritet, får også tildelt dei ressursane som vert tilrådd frå t.d. PPT
- Kosten er inkludert i månadsprisen (kr. 2.775 inkl. kost)
- Søskenmoderasjon er 50% for både 2. og 3. barn, og 50% for søsken i SFO
- Kommunen har utdanna barne- og ungdomsarbeidarar på avdelingane

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 170:

Eining		Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
170	Enhet Barnehage	10 067 324,84	10 815 139,00	10 487 578,00

Eining 180 Fjellgardane skule

Føremål/innhald/lovgrunnlag for tenesta:

Skulen skal samarbeide med heimen om å gje elevane god allmennkunnskap og utvikle kunnskap, dugleik og haldningar slik at dei skal kunne meistre liva sine og delta i samfunnet. Skulen skal gje elevar som treng særleg tilrettelegging, eit tilbod om det. Skulefritidsordninga er og ein del av skulens ansvar.

Grunnskoleopplæring er basert på Opplæringslova og læreplanverket for den 10-årige grunnskolen.

Mål for tenesteininga:

Vere ein skule med trygge elevar som trivast. Læring er skulen si viktigaste oppgåve.

Tenestekvalitet for brukarane:

Skulen set elevane si læring i fokus slik at dei får ein kompetanse dei har bruk for. Det vert lagt vekt på at alle skal ta ansvar for eit godt læringsmiljø.

Ein gjennomfører elev- og foreldreundersøking kvart år for å få tilbakemeldingar frå brukarane. I tillegg kjem faste konferansetimar og foreldremøte.

Kompetanse og personalutvikling:

Målet å sikre høg fagleg kompetanse for å kunne levere gode tenester.

Dette gjer det viktig med etterutdanning og vidareutdanning, særleg på ein liten skule. Nye reglar krev at lærarar som underviser i norsk, engelsk og matematikk på barnetrinnet skal ha minimum 30 studiepoeng i faget. Dette er gitt tilbakeverkande kraft. Difor må skulen leggje til rette for vidareutdanning i fag framover, slik at krava til kompetanse vert tilfredsstilt og at lærarane kan undervise i mange fag. Skuleåret 2018-2019 tar to lærarar vidareutdanning i engelsk, 30 studiepoeng.

Skuleåret 2017-2018 og 2018-2019 har særleg fokus på språk og ein deltar på eit nettbasert kompetansetilbod som heiter «språkløyper». Ein god del av personalmøta vert bruka til å bygge felles kompetanse. I tillegg vil det bli bruka ein del tid til innføring av «Skooler,» den nye læringsplattformen i Setesdal.

Interne prosessar:

Stort fokus på kompetanse og lærande organisasjonar. Skulen må nytte tid med personalet for å styrke samarbeidet om felles mål og bygge felles kultur. Fjellgardane skule er praksisskule for UIA.

Økonomi:

Målet er å gje eit godt SFO- og skuletilbod med forsvarleg ressursbruk og innafor dei rammene eininga er tildela..

Naudsynte spesialpedagogiske tiltak kan kome til å krevje store ressursar fremover. Ein lyt fylgje med på desse kostnadane gjennom budsjettåret. Det ser ut til at elevtalet vil ligge på om lag 50 i åra framover.

Lovpålagde oppgåver som vert dekkja av eininga (skal oppgåver) :

Skulen må følgje opplæringsloven og arbeide etter Kunnskapsløftet (den læreplanen som gjeld i dag.) Elles skal skule gje tilbod om SFO, norskopplæring for framandspråklege, spesialundervisning og leksehjelp/fysisk aktivitet.

I tillegg vert det gjeve følgjande tilbod (kan oppgåver):

Skulemat, søskenmoderasjon SFO og mat er inkludert i prisen på SFO

Framlegg til driftsramme 2019 for eining 180:

Eining	Rekneskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019
180 Enhet Fjellgardane skule	8 630 583,47	9 281 221,00	9 649 744,00

22. Kommunale avgifter, prising og tilskott for 2019

Nye satsar gjeld frå 01.01.2019

1. Vatn og kloakk – tilkoblingsavgift

Avgiftsområde Dimensjon på inntaksleidning i mm	Ny sats eks. mva	Ny sats inkl. mva
Vatn ,opp til 32mm	Kr. 18 000	N=1, kr. 22 500,-
Kloakk, opp til 32 mm	Kr. 62 000	N=1, kr. 77 500,-
+ for vatn og kloakk		
32-40 mm		N= 1,5
41-63 mm		N=2
64-75 mm		N=2,5
76-110 mm		N=3
Over 110 mm		N=5

For vertikaldela hus og hytter (rekkjehus/hytter) så gjeld tilkoplingsavgiftene pr. enhet. Det samme gjeld for forretningsbygg og leilighetsbygg og andre bygg som vert seksjonert i fleire einingar/seksjonar. BRA= bruksareal. Det er ikkje løyve til å nytte vatn frå kommunalt vannverk til energiutnytting.

2. Årsavgifter

Einingspris for vatn	Ny sats eks. mva	Ny sats inkl. mva
Pris pr. m3 for vatn	kr. 5,40 pr. m3	kr. 6,75 pr. m3
Pris pr. m3 for kloakk	kr. 11,30 pr. m3	kr. 14,12 pr. m3
Pris pr. m3 industrivatn	kr. 1,40 pr. m3	kr. 1,75 pr. m3

Forbruksgebyret vert basert på faktisk vassforbruk, målt med vassmål. Avlaupsmengde er lik vassmengde.

Abonnementsgebyr Dimensjon på inntaksledning i mm	Ny sats eks. mva	Ny sats inkl. mva
Vatn	N=1 kr. 2 350	N=1, kr. 2 937,50
Avlaup	N=1 kr. 4 450	N=1, kr. 5 562,50
32-40 mm	N= 1,5	N= 1,5
41-63 mm	N=2	N=2
64-75 mm	N=2,5	N=2,5
76-110 mm	N=3	N=3
Over 110 mm	N=5	N=5

Stipulert forbruk.

For dei som ikkje ynskjer vassmålar vert forbruksgebyret basert på stipulert forbruk etter slik arealtabell:

Areal	Bustadhus	Fritidsbustad
Inntil 150 m2 BRA	100 m ³	60 m ³
151 - 200 m2 BRA	150 m ³	80 m ³
201 - 300 m2 BRA	200 m ³	100 m ³
301 - 400 m2 BRA	300 m ³	140 m ³
401 - 1000 m2 BRA	400 m ³	160 m ³

3. Vassmålarar

Vassmålarleige	Ny sats per målar
Inntil 26mm	303,-
27-51mm	489,-
52mm og større(flensemålar)	1 520,-
Spesielle målarar (kombimålarar)	3 660,-

Målarleige forfell til betaling 1.termin. Kommunen eig vassmålaren, og betaler alle kostnader knytt til installasjon og vedlikehald av målaren. Det vert betalt ei årleg leie for å dekke desse kostnadane, og leiga varierer med storleiken på målaren. Forbruket vert avlese ein gong i året. I tillegg til den faste vassmålaravgifta skal abonnenten betale for mengde vatn og kloakk etter einingsprisar pr. m³. Oppsetting av vassmålarar skal skje etter forskrift for innkreving av vatn- og kloakkavgift i Bykle kommune- sjå pkt 2.

4. Slamtømming

Fast tømming etter liste (husstander) Tank tømmes hvert andre år. Årlig gebyr	Ny sats eks. mva Kr.	Ny sats inkl. mva Årlig gebyr Kr.
Tank <4,5 m3 (minstepris)	1 720,-	2 150,-
Tank 4,5-7,5m3	2 040,-	2 550,-
Tank 7,5-10,5m3	2 470,-	3 087,50
Tank 10,5 -13,5 m3	3 180,-	3 975,-
Tank 13,5 – 16,5 m3	3 390,-	4 237,50
Volum utover forannevnte, pris pr. m3	490,-	612,50

Fast tømning etter liste (hytter) Tank tømmes hvert fjerde år. Årlig gebyr	Ny sats eks. mva Kr.	Ny sats inkl. mva Årlig gebyr Kr.
Tank <4,5 m ³ (minstepris)	1 335,-	1 668,75
Tank 4,5-7,5m ³	2 430,-	3 037,50
Tank 7,5-10,5m ³	3 380,-	4 225,-
Volum utover forannevnte, pris pr. m ³	490,-	612,50

Tømming på bestilling (såkalla «tette tanker uten utløp») og tømming ordinære anlegg utenom planlagt tid	Ny sats eks. mva Kr.	Ny sats inkl. mva Årlig gebyr Kr.
Tank <4,5 m ³ (minstepris)	1 955,-	2 443,75
Tank 4,5-7,5m ³	3 265,-	4 077,50
Tank 7,5-10,5m ³	4 567,-	5 708,75
Tank 10,5 -13,5 m ³	5 872,-	7 340,-
Volum utover forannevnte, pris pr. m ³	490,-	612,50
Tillegg: Nød-tømming utenom arbeidstid, alle tanker	3 296,-	4 120,-

5. Renovasjonsavgift.

Type abonnement	Henting	Einings-pris ny	Ny årsavgift eks. mva	Ny årsavgift inkl. mva
Fastbuande				
120 liter restavfall	14	100,-	1 400,-	1 750,-
240 liter restavfall	14	200,-	2 800,-	3 500,-
360 liter restavfall	14	300,-	4 200,-	5 250,-
120 liter matavfall	26	15,-	390,-	487,50
240 liter matavfall	26	30,-	780,-	975,-
360 liter matavfall	26	45,-	1 170,-	1 462,50
240 liter papir (plast,glas/metal inkl)	12	30,-	360,-	450,-
Hytter			1 400,-	1750,-

Levering av restavfall til Tykkås mottaksstasjon er førebels inkludert i avgifta for privatabonnentar. Fastbuande skal ha abonnement for restavfall, matavfall, papir/plast og glas/metall. Det kan gjevast fritak for matavfall ved heimekompostering. Næringsdrivande har avtale direkte med renovatøren.

6. Feiing.

Måleenhet	Ny sats eks. mva	Ny sats inkl. mva
Pr. pipe – i bolighus	Kr. 553,-	Kr. 691,25

Gebyr pkt 1 – 6 vert fakturert 6 g. per år.

7. Handsamingsgebyr

Måleenhet	Ny sats kr.
Løyve til tiltak eit trinn «byggjegebyr» jfr PBL § 20-1	7 500,-
«Byggjegebyr»Tilbygg/ garasjar jf PBL 20-1	3 090,-
Rammeløyve jfr PBL § 20-1	1 750,-
Igangsettingsløyve jfr PBL § 20-1	6 950,-
Tiltak som kan foreståes av tiltakshaver jfr PBL 20-2	1 180,-
Graveløyve einskildtomter, jfr PBL 20-1	980,-
Disp.søknad jf pbl.§ 19-1	6 900,-
Riving, tiltak over 100m ² , jfr. PBL §m20-1	3 090,-
Riving under 100m ² (2)	1 180,-
Midlertidig bruksløyve	3 090,-
Eigarseksjonering utan befarung	3 x rettsgebyret
med befarung	5 x rettsgebyret

Rettsgebyret for 2018 er sentralt fastsett til kr. 1 130,-. Gebyr for sakshandsaming av andre byggesaker etter Plan- og bygningslova vert fakturert etter medgått tid, grunnlag kr. 1 000,- per time. 10% av andelen av gebyrsatsane vert nytta til tilsyn jf.PBL § 33-1. Bruk av sakkyndig bistand under tilsyn vert fakturert etter gjeldane timesats frå den sakkyndige sitt føretak, jfr PBL § 33-1. Gebyr etter PBL § 19-1 og §20-1 vert belasta, uansett utfall av saka.

Hotell/leiligheitsbygg/industribygg og andre arbeid under bygningslova §20-1.

Måleenhet	Ny sats
Bygg 0 - 200 m2	Kr. 81,- pr. m2
201 m2 og oppover	Kr. 19,50 pr. m2
Minstepris	Kr 7 500,-

Midlertidige brakker/anlegg pr. m2 bruksareal. Jfr pbr §§ 20-1 og 20-2.

Måleenhet	Ny sats
Frå 0 m2 og oppover	kr. 19,50 pr. m2
Minstepris	kr. 7 500,-

Søknad om deling av eigedom, jfr pbl.§20-1,bokstav m

Måleenhet	Ny sats
Deling i tråd med planen	Kr. 1 750,-
Deling når grensar ikkje ligg føre	Kr. 2 260,-

Deling når verken reguleringsplan eller grenser ligg føre timepris kr. 1 000,-. Gebyret er å sjå på som eit handsamingsgebyr, og skal fakturerast straks saka er teke opp til handsaming. Seinare trekking av innkomne søknader/saker medfører ikkje refusjon av innkravt/innbetalt handsamingsgebyr.

Pålegg og ulovlighetsoppfølging

Dersom tiltak som krev søknad og løyve etter PBL er satt i gong eller teke i bruk utan at det er gjeve løyve, eller som er utført i strid med regelverk eller vilkår i løyve bereknast gebyr for medgått tid. Timepris kr. 1 000,-.

7 b. Gebyr for arbeid etter forskrift om utslepp frå mindre avlaupsanlegg

Det skal betalast gebyr per utslepp etter følgjande satsar:

- a Anlegg der utsleppet er kalkulert til < 15 PE kr 2 990,-
- b Anlegg der utsleppet er kalkulert til mellom 15 og 100 PE kr 5 750,-
- c Anlegg der utsleppet er kalkulert til over 100 PE kr 8 700,-

Der ein søknad gjeld fleire avlaup av same storleik på same eigedom i høve til inndelinga ovanfor, skal det krevjast halvt gebyr per avlaup frå og med nr. 2.

Der ein søknad gjeld fleire avlaup av ulik storleik på same eigedom i høve til inndelinga ovanfor, skal det krevjast fullt gebyr for det avlaupet som gjev størst gebyr og halvt gebyr i høve til klassen per avlaup som kjem i tillegg.

Søkjar kan krevjast for refusjon av utlegg til fagkunnig hjelp.

Driftskontroll

For driftskontroll utført av kommunen eller pålagt av kommunen skal reelle utgifter dekkes av eigar.

8. Handsamingsgebyr for detaljreguleringsplanar..

Måleenhet	Ny sats
Reguleringsplan + tillegg for kvar eining	Kr. 17 000,- Kr. 1 000,-
Revisjon av planar + tillegg for kvar nye eining	Kr. 17 000,- Kr. 1 000,-
Små/mindre endringer + tillegg for kvar nye eining	Kr 10 000,- Kr. 1 000,-
Eigne kommunale planar	kr.0,00

Gebyret skal fakturerast straks saka takast opp til 1.gongs handsaming. Beløpet skal ikkje refunderast dersom planane eventuelt vert forkasta. Beløpet omfattar ikkje utgifter til kunngjering om igongsetjing av regulering, jfr. plan- og bygningslovas § 12-8, då desse dekkast av den private part.

9. Gebyr for arbeid etter Matrikkelloven

Gebyr for arbeid etter Matrikkelloven blir fastsett som fylgjar:

9.1 Oppretting av Matrikkeleining

9.1.1 Oppretting av grunneigedom og festegrunn

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-500 m ²	Kr. 16 000,-
Areal frå 501-2000 m ²	Kr. 17 200,-
Areal over 2001 m ² - auke pr påstarta daa.	Kr. 1 390,-

Dersom det er oppmåling av fleire tomter som grensar til kvarandre og det er same rekvirent, reduserast gebyret med 15% frå og med tomt nr.2. Eigedom/tomt med meir enn 5 grensepunkt: tillegg kr. 1.000,- per punkt frå og med 6.punkt.

9.1.2 Matrikulering av eksisterande umatrikulert grunn

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-500 m ²	Kr. 16 000,-
Areal frå 501-2000 m ²	Kr. 17 200,-
Areal over 2001 m ² - auke pr påstarta daa.	Kr. 1 390,-

Eigedom/tomt med meir enn 5 grensepunkt: tillegg kr. 1.000,- per punkt frå og med 6.punkt.

9.1.3 Oppretting av uteareal på eigarseksjon. Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eigarseksjon

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-250m ²	Kr. 8 700,-
Areal frå 251-2000 m ²	Kr. 13 000,-
Areal over 2001 m ² - auke pr påstarta daa	Kr. 2 880,-

Eigedom/tomt med meir enn 5 grensepunkt: tillegg kr. 1.000,- per punkt frå og med 6.punkt.

9.1.4 Oppretting av anleggseigedom (volumeigedom, t.d.tunnel)

Gebyr for oppretting av grunneigedom. Det er m² som er grunnlag for gebyr, ikkje volum.

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-2000 m ²	Kr. 32 500,-
Areal over 2001 m ² - auke pr påstarta daa.	Kr 2 650,-

9.1.5 Registrering av jordsameige

Gebyr for registrering av eksisterande jordsameige vert fakturert etter anvendt tid. Sjå pkt 9.12 Timepris.

9.2 Oppretting av matrikkeleining utan fullført oppmålingsforretning

Gebyret blir som i punktane 9.1.1 - 9.1.5 pluss eit tillegg på kr. 2 830,- .

9.3 Grensejustering

9.3.1 Grensejustering, festegrund og jordsameige

Ved gebyr for grensejustering kan ein justere arealet på ein eigedom med inntil 5% av storleiken på eigedomen. Ein kan maksimalt endre storleiken med 500 m². Ein eigedom kan ikkje avgi areal som til saman blir meir enn 20% av arealet til eigedomen sitt areal før justeringa.

Måleenhet	Ny sats
Areal frå – 250m ²	Kr. 5 610,-
Areal 251m ² -500m ²	Kr 7 200,-

9.3.2 Anleggseigedom (volumeigedom, t.d.tunnel)

For anleggseigedom kan volumet endrast med inntil 5% av anleggseigedomen sitt volum. Den maksimale justeringa kan ikkje vere meir enn 1000 m³.

Måleenhet	Ny sats
Volum frå 0-250 m ³	Kr. 19 300,-
Volum frå 251-1000 m ³	Kr 26 000,-

9.4 Arealoverføring

9.4.1 Grunneigedom, festegrunn og jordsameige

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomførast. Arealoverføring utløyer dokumentavgift. Dette gjeld ikkje arealoverføring til veg- og jernbaneføremål.

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-250 m ²	Kr. 8 500,-
Areal frå 251-500 m ²	Kr. 12 300,-
Areal over 501 m ² - auke pr nytt påstarta 500 m ² .	Kr. 1 390,-

Eigedom/tomt med meir enn 5 grensepunkt: tillegg kr. 1.000,- per punkt frå og med 6.punkt.

9.4.2 Anleggseigedom (volumeigedom, t.d. tunnel)

For anleggseigedom kan det volum som skal overførast frå ein matrikkeleining til ein annan ikkje vere registrert på ein tredje matrikkeleining. Volum kan berre overførast til ei matrikkeleining dersom krava for samanføyning er tilstades. Matrikkeleininga skal vere eit samanhengande volum.

Måleenhet	Ny sats
Areal frå 0-500m ³ volum	Kr 32 600,-
Areal over 501 m ³ - auke pr nytt påstarta 500 m ² .	Kr. 13 000,-

9.5 Klarlegging av eksisterande grense der grensa tidlegare er koordinatfastsett ved oppmålingsforretning

Måleenhet	Ny sats
For inntil 2 punkt	Kr. 5 400,-
Dersom det er fleir enn 2 punkt er det tillegg pr pkt	Kr 1 180,-

9.6 Klarlegging av eksisterande grense der grensa ikkje tidlegare er koordinatfastsett, "skyldskifteigedom" eller klarlegging av rettigheter

Måleenhet	Ny sats per eining
For inntil 4 punkt	Kr. 14 300,-
Dersom det er fleir enn 4 punkt er det tillegg pr pkt	Kr 1 180,-

Klarlegging av rettigheter vert fakturert etter anvendt tid. Sjå pkt 9.12 Timepris

9.7 Privat grenseavtale og matrikkelføring

For inntil 2 grensepunkt eller 100 m grenselengde kr. 8 240,-

For fleire enn 2 pkt eller meir enn 100 m grense blir det tillegg for kvart punkt eller kvart påbegynt 100 m grenselengde på kr. 1 180,-

Det kan gjerast avtale om at ein skal rekne gebyr etter anvendt tid. Sjå pkt. 9.12 Timepris.

9.8 Urimeleg gebyr

Dersom gebyret er heilt klart urimeleg i høve til dei prinsippa som er lagd til grunn, og i høve til det arbeidet og kostnadene som kommunen har hatt, så kan rådmannen fastsette eit redusert gebyr.

Rådmannen kan med same føresetnader, og på bakgrunn av grunngjeve søknad frå den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette eit redusert gebyr.

9.9 Betalingstidspunkt

Gebyret skal vere betalt før kommunen sender saka til tinglysing. I saker der det ikkje ender opp med dokument som skal til tinglysing, så skal gebyret vere betalt før kommunen lagar endelege dokument i saka.

9.10 Forandringar i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Dersom rekvisenten gjør forandringar i grunnlaget for matrikkelføring av saken undervegs i saken, blir likevel gebyret oppretthalde som eit minimum, men kan få eit tillegg.

9.11 Utsteding av matrikkelbrev

Matrikkelbrev inntil 10 sidar kr 180,-

Matrikkelbrev over 10 sidar kr 360,-

Makstakst iht matrikkelforskrifta § 16,4.

9.12 Timepris

Gebyr for sakshandsaming for andre oppmåling-/matrikkelsaker vert fakturert etter medgått tid, grunnlag kr. 1000,- per time. Ved bruk av ekstern bistand vert dette fakturert i tillegg etter gjeldande timesats frå den sakkyndige sitt føretak.

9.13 Avbrot i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saka blir trekt før den er fullført, må avvisast eller at saka ikkje lar seg matrikkelføre på grunn av endra heimelstilhøve eller av andre grunnar ikkje kan slutførast, er sett til 2/3 av gebyrsatsane i punkt 9.1-9.7. Hvis saka trekkes, avvises eller ikkje slutførast av andre grunnar før landmåler har møtt til oppmålingsforretning, kan gebyr settes til 1/3 av aktuell gebyrsats.

10. Gebyr for handsaming av delings- og konsesjonssaker.

Handsaming konsesjonssøknad kr. 5 150,-

Deling etter jordlova kr. 2 060,-

Gebyra er sentralt fastsett. Gebyra kjem i tillegg til handsamingsgebyr etter Plan- og bygningslova.

11. Fellingsavgift for elg og hjort

Ein følgjer maksimalsats i følgje sentrale retningslinjer for fellingsavgift.

Sal av fallvilt kr. 55,- pr.kg.

12. Infoland

Produkt	Ny sats kr.
Eigedomsmeglarpakke med bygning på eigedom	1 550,-
Eigedomsmeglarpakke utan bygning på eigedom	1 188,-
Grunnkart	198,-
Planstatus	306,-
Vannforsyning og avlaupsforhold	152,-
Legalpant og andre økonomiske forhold	134,-
Samla rapport for	209,-

matrikkelenhet (eigedomskart)	
Bygningsopplysningar	134,-
Ortofoto i farger	197,-
Ferdigattest/midlertidig brukstillatelse	225,-
Naboliste	134,-
Arealplanar	306,-
Reguleringsforhold	306,-
Bygningsteikningar	355,-
Leidningskart	197,-
Vedtekter for seksjonssameige	134,-
Detaljerte kartdata – utval	Etter berekning

Ovennemnte er dei prisane vi får. I tillegg kjem Ambita As sitt påslag før endeleg pris til kunden vert berekna.

13. Foreldrebetaling i barnehagane

Måleenhet	Ny sats per mnd.
Inntekt opp til 4 G	Kr. 1 470,-
Inntekt fra 4G til 5 G	Kr. 2 210,-
Inntekt over 5 G	Kr. 2 860,-

G snitt i 2018 er kr. 96 883. Grunnlag er pensjonsgivende inntekt. Mat er inkludert.

50% søskenmoderasjon. Søskenmoderasjon gjeld mot søsken i barnehagen og samordning mot SFO. Prisene beregnes for 10 mnd. Den 11 mnd – faktureres med dagspris iht påmelding.

14. Betalingssetter for skulefritidsordninga

Måleenhet	Ny sats per mnd.
Inntekt opp til 4 G	Kr. 860,-,-
Inntekt fra 4G til 5 G	Kr. 1 340,-
Inntekt over 5 G	Kr. 1 700,-

50% søskenmoderasjon. Søskenmoderasjon gjeld mot søsken i SFO, og samordning mot barnehage. Mat er inkludert. Prisene beregnes for 10 mnd. Den 11 mnd – faktureres med dagspris iht påmelding.

15. Elevbetaling i kulturskulen

Måleenhet	Ny sats
Pris pr. semester, (*)individuell undervisning	kr. 1060,-
(*) Pris pr. semester, pr. elev i gruppe-undervisning	kr. 530,-
Pris per semester pr pers i vaksenkoret	kr. 530,-
Leige av instrument pr semester	kr. 260,-
Erstatning av utstyr, inntil	kr. 2 160,-

Prisen leige instrument gjeld første instrument. Instrument nr. 2 har dobbel sats.

(*) 50 % søskenmoderasjon.

For annen utleige av utstyr frå Bykle kulturskule; ta kontakt med kulturskulen for pris og vilkår.

16. Utleige av samfunnshus/grendehus.

Utleige av samfunnshus/ grendehus	Ny sats Prisgruppe 1	Ny sats Prisgruppe 2
Leige pr. dag. Makspris for leige av fleire rom	kr. 3.800,-	Kr. 1.000,- (2)
Leige pr. dag, delar av huset (gymsal, festsal, foaje)	kr. 1.900,-	Kr. 1 000,- (2)
Leige gymsal, -per time for trening	kr. 260,-	Kr. 0,-
Treningsavgift Pr gang Klippekort 10 ganger Årskort	kr. 80,- kr. 500,- kr. 1 000,-	Kr.0,-
Leige kjøkken (er inkl ved leige av minimum 2 av romma over)	kr. 1.080,-	Kr. 0,-
Leige møterom inkl. møteromsutstyr	Kr. 660,-	Kr. 0,-
Leige garderobar (inkl. ved leiga andre rom)	Kr. 620,-	Kr. 0,-
Leige reinhaldstenester, pr time (1)	Kr. 570,-	Kr. 570,-
Leige vaktmeistertenester, pr time (1)	Kr. 570,-	Kr. 570,-
Leige Hovden langrennarena/Flatelandsstoga	Kr. 1.050,-	Kr. 0,-

Prisar for lokaler er inkludert tilgjengelege møblar og utstyr – også projektor og lyd, men ikkje inkludert rigging/møblering o.l.

(1) Leige av reinhalds- og vaktmeistertenester må førehandsbestillast i god tid og er avhengig av tilgjengeleg personell.

(2) Gjeld privatpersonar (unnateke barneselskap), ikkje lag og organisasjoner.

Prisgruppe:

Prisgruppe 2: Innbyggjarar samt lokale lag og organisasjoner. Leige gjeld kun lokalane. Prisgruppe 2 for lag og organisasjonar må det vere åpne publikumsarrangement, der inntekten går uavkorta tilbake til laget. Arrangør må på førespurnad legge fram rekneskap som syner dette. Dersom deler av arrangementet er i regi av kommersiell aktør/private, betalast det vanleg leigesats for denne delen av arrangementet. For billettsal via vårt billettsystem (eBillett og DX) kjem eit tillegg på 10% av billettinntektane.

Prisgruppe 1: Dei som ikkje er i prisgruppe 2. Leigebeløpet er minimumsbeløp med tillegg av 10% av billettinntekter om billettslg går via vårt billettsystem (eBillett og DX)

Arrangement som fell utanfor definisjonane; pris etter avtale.

Satsane gjeld for Bykle Samfunnshus og Hovden Grendehus. For fullstendige vilkår ved leige, reglar/rutiner, erstatning, vask og avbestilling; kontakt Bykle samfunnshus/Hovden Grendehus.

17. Diverse prisar, kopiering, leige lydutstyr, scene ol

Utstyr	Ny sats Prisgruppe 1	Ny sats Prisgruppe 2
Liten lydrigg/utandørs lydrigg	570,-	350,-
Stor lydrigg	3.400,-	1 600,-
Mobilt lysanlegg per stativ	540,-	350,-
Bemannings lys og lyd (inkl opprigging og lydtekniker), pris per time. (1)	570,-	570,-
Scene, element 2x1 m . evnt bord. Pr stk	100,-	50,-
Projektor/ AV-utstyr, ut av huset	210,-	100,-
Møteservering i åpningstid, Kanne kaffe/te pr stk	75,-	75,-
Leige kjøkkenservice- og utstyr (ut av huset) minimumspris/inntil 20 personer	400,-	200,-
Leige kjøkkenservice/utstyr (ut av huset) 20-70 pers	600,-	300,-

Leige kjøkkenservice/utstyr (ut av huset) over 70 p.	800,-	400,-
Leige møblar (ut av huset) minimumspris/inntil 20 personar	500,-	250,-
Leige møblar (ut av huset), 20 -70 personar	800,-	400,-
Leige møblar (ut av huset), over 70 personar	1 200,-	600,-
Møteservering i åpningstid, servering i tillegg til innkjøp varer	130,-	130,-
Kopiering (kulturhus og rådhus) Kontant betaling for privatpersonar (ikkje lokale lag og organisasjonar). Pris per kopi.(mva inkl).	2,-	2,-
A4 svart/hvitt	4,-	4,-
A3 svart/hvitt	6,-	6,-
A4 farge	8,-	8,-
A3 farge		
Laminering, kontant betaling, per ark, mva inkl		
A4	10,-	10,-
A3	15,-	15,-
A	50,-	50,-
A1	100,-	100,-
A0	150,-	150,-
Plotting, kontant betaling, per ark, mva inkl		
A	50,-	50,-
A1	100,-	100,-
A0	150,-	150,-
Adgangs symjehallen Bykle	Kr. 0,-	Kr. 0,-

Utlån og innlevering av utstyr skal kontrollerast av tilsette ved husa.

Prisgrupper:

Prisgruppe 2: Innbyggjarar samt lokale lag og organisasjonar. Leige gjeld kun lokalane. Prisgruppe 2 for lag og organisasjonar må det vere åpne publikumsarrangement, der inntekten går uavkorta tilbake til laget. Arrangør må på førespurnad legge fram rekneskap som syner dette. Dersom deler av arrangementet er i regi av kommersiell aktør/private, betalast det vanleg leigesats for denne delen av arrangementet. For billettsal via vårt billettsystem (eBillett og DX) kjem eit tillegg på 10% av billettinntektane.

Prisgruppe 1: Dei som ikkje er i prisgruppe 2. Leigebeløpet er minimumsbeløp med tillegg av 10% av billettinntekter om billettsg går via vårt billettsystem (eBillett og DX).

Arrangement som fell utanfor definisjonane; pris etter avtale.

18. Kyrkja, festeavgift graver m.m.

Gjeldande sats for festeavgift er kr. 1 000,- pr.grav for ein periode på 10 år. (kr. 100,- pr år fakturerast 10 år av gongen). Fri tilgang til kyrkjer i kommunen.

19. Betaling for opphald på institusjon

Eining	Ny sats
Betaling av grunnbeløpet i folketrygda	75 %
Betaling av pensjon over G, samt anna inntekt	85%
Korttidsopphald, pr. døgn	sentrale retningslinjer
Sal plass, pr.døgn	2 950,-
Leige ekstra rom(om ledig)	3 200,- pr/mnd

20. Heimehjelp.

Eining	Ny sats
Nettoinntekt 0-2G	*kr. 54,- per time
Nettoinntekt 2-3 G	**kr. 72,- per time
Nettoinntekt 3-4 G	Kr. 113,- per time
Nettoinntekt 4-5G	Kr.134,- per time
Nettoinntekt over 5 G	Kr. 165,- per time

Grunnlag nettoinntekt: husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag.

* Sentralt fastsett tak, (for tida kr. 200,- pr. mnd)

** Lokalt fastsett tak kr 1500 pr. mnd. G = 96 883,- gjennomsnitt 2018

21. Diverse varer og tenester frå helsesektoren.

Eining	Ny sats
Ambulerande vaktmeister	Kr. 125,- per time
Trygghetsalarm *	Kr. 670,- pr år
Sal av middag til pensjonistar	kr. 80,- pr. måltid
Sal av middag til besøk./andre	Kr. 80,- pr. måltid
Sal av lunsj	Kr. 55,- pr. måltid
Leige barnesete	kr. 37,- pr. månad
Leige sikkerhetsnett	kr. 37,- pr. månad
Eingangssett brystpumpe	kr. 155,-

*Oppsøkjande verksemd for trygghetsalarm er gratis. Hjelp til montering og reparasjon er gratis.

22. Husleigesatsar.

Grunnsatsen for alle husleiger for tilrettelagde bustader og ungdomsbustad (etter antall m²) og marknadsleige for øvrige kommunale utleigebustader vert auka med 3%, og 3% der ein ikke har anna regulering i leigekontraktane, jfr. gjeldande kontrakter som har regulering etter konsumprisindeksen. Der møblar eller kvitevarer vert leigd, vert leiga regulert på lik linje med husleige.

For nye kontrakter på tilrettelagde bustader nyttar ein marknadsleige.

Pris etter marknadsleige. I det påfylgjande er det trekk fram eksempel på korleis prisfastsetjinga etter marknadsleige vil slå ut.

Eining Bykle	Ny sats
Einebustad	Kr. 6 280,- pr. mnd
Vertikaldelt (min 3 sov)	Kr. 5 660,- pr. mnd
Hovudleilighet/leil (min 2 sov)	Kr. 5 030,- pr.mnd
Hybelleilighet (1 sov)	Kr 3 140,- pr. mnd
Garasje	Kr. 380,- pr.mnd

Eining Hovden	Ny sats
Einebustad	Kr 7 540,- pr. mnd
Vertikaldelt (min 3 sov)	Kr. 6 280,- pr. mnd
Hovudleilighet/leil (min 2 sov)	Kr. 5 660,- pr.mnd
Hybelleilighet (1 sov)	Kr 4 400,- pr. mnd
Garasje	Kr. 385,00 pr.mnd

Av rekrutteringsomsyn legg ein inn ei subsidiering dei tre (3) fyrste åra slik:

År 1,2 og 3: 30% rabatt på marknadsleige. Marknadsleige frå år 4 med vanleg konsumprisindeksregulering.

23. Boligtomt.

Pris	Ny sats
Pris pr kvm ² råtomt	Kr. 20,-
+ andel veg/vann/kloakk	Kr. 48 000,-

24. Utleige av næringsbygg.

Eining	Ny ordning
Utleige av næringsbygg	Etter særskilte kontrakter
Utleige Lislestog, styrt av stiftelsen	Pr. dag, kr.1.200,-
Utleige næringsområde	Kr. 10,- per kvm per mnd

25. Ymse tilskotts- og stønadsordningar.

Eining – tilskotts/stønadsordn.	Ny sats
Stipend skuleelevar (eige reglement):	Kr. 10.000,- pr.år
Lærlingetilskott:	kr. 700,- per månad
Skikort, barn registrerte i manntallet **	kr. 900,- pr. sesong
Årskort badeland barn-som skikort **	kr. 700,- pr år
Tilskott kjeveortopedi	Behovsprøvast jfr eige reglement
Tilskott til briller for barn under 16 år	Behovsprøvast jfr eige reglement
Tilskott til næringsføremål (også jord- og skogbruk).	Handsaming som einskildsaker, næringsramma
Skotpremie; Mår og mink Rev	Kr. 300,- Kr. 500,-
Særskilte arrangement, avgjerd delegert til rådmannen opp til 10.000,- Politisk handsaming ved søknad over kr. 10.000,-.	Handsamast som einskildsaker, næringsramma
Utviklingsstipend	Eige regelverk Ksak 79/14 Kr. 25.000,-.
Kulturpris	Eige regelverk Kr. 10.000,- + kunstverk
Kulturmidlar, tilskott grendehus/kulturhus, tilskott bøker/film, tilskott arrangement o.a. kulturtilskott	Eige regleverk Ramme kr. 750 000
Tilskott bustadbygging privat/spreidd	Eige regelverk Inntil kr. 40.000,-v/k
Etableringstilskott Indeksreguleres årlig frå 1.1.2016 kr. 110 000,- utgpkt indeksreg	Eige regelverk Kr. 116 200,- indeksregulert
Startlån	Eige regelverk

Prislista er ikkje uttømmende. Utdypande reglement for tilskott finn du på www.bykle.kommune.no
Ved behovsprøving legg vi staten sine rettleiande retningslinjer vedkommande sats for livsopphald + 10% til grunn. ** Tilskott til skikort/ årskort badeland: ny pris gjeld sesongen 2019/2020

Forbehold om trykkfeil.

Foto: Normanns kunstforlag, Tallak Hoslemo, Ann Ebeltoft

Særutskrift

Vår ref:	Sakshandsamar:	Dato
2018/465-13	Ann Ebeltoft ann.ebeltoft@bykle.kommune.no	30.11.2018

Melding om vedtak

Økonomiplan 2019-2022, budsjett 2019 for Bykle kommune

Saksprotokoll i kommunestyret-

Handsaming:

Saka vart drøfta

Bjørn Einar Andersen sa seg ugild i saka då han er involvert i VA prosjekt i kommunen.

Torvald Gautland møtte som varamann.

Pkt 8 Tiltaksoversyn:

Svømmebasseng Bykle:

Forslag fra Ap/ Venstre

> Opprusting basseng Bykle legges inn med 5 millioner i 2020.

Finansiering fra prosjekt 920 og dekning bruk av næringsramma.

Venstre ber administrasjonen levere en tilstandsrapport på bassenget, samt kostnader for opprustning, samt alternativer innen april 2019.

Framlegget vart samrøystes vedteke.

> Kunstgressbanen (Idrettspark Hovden) legges inn med 3 millioner i 2020

Finansiering fra prosjekt 920 og dekning bruk av næringsramma.

Framlegg frå Bykle Sp i høve kunstgrasbanen: Finansiering med 3 mill frå VA ramme 2019.

Framlegget frå Ap/Venstre vart vedteke med 11 mot 2 røyster (Tor Hallvard Mosdøl og Ragnhild Bjåen) som vart gjeve framlegget frå Bykle Sp.

Framlegg frå Tor Hallvard Mosdøl:

Bykle SP aksepterer ikkje 1000 kroner i auka VA-avgift for alle husstandar i kommunen, kvart år - dei neste fire åra. Dette vil blant anna gå utover einslege og dei med låg inntekt.

Bykle SP foreslår at prosjekta Hovden vassverk og Hovudplan VA takast ut frå budsjett 2019 og økonomiplan, inntil vidare.

Bykle kommune leiger inn eit anna konsultentselskap enn det som har vore med å utarbeide planen. Oppdraget konsultentselskapet får er å lage ei ny og uavhengig vurdering av behov for investeringane i Hovden vassverk og Hovudplan VA.

Alternative og rimelegare løysingar skal vurderast.

Rapporten leggst fram for kommunestyret seinast i september 2019, slik at nødvendige vedtak kan fattast før budsjett 2020 og neste økonomiplan.

Vidare foreslår Bykle SP at administrasjonen får i oppgåve å kome med framlegg til korleis ein kan auke bidrag til VA-utbygging frå private utbyggjarar og aktørar. Saka skal leggst fram for planutval og kommunestyre innan utgongen av mars 2019.

Framlegget frå Bykle Sp fall med 11 mot 2 røyster (Tor Hallvard Mosdøl og Ragnhild Bjåen)

Bykle Sp tilrår at ein set av 20 mill til næringsbygg i Bykle som uprioriterte tiltak.

Framlegget falt med 9 mot 4 røyster (Tor Hallvard Mosdøl, Steinar Haugen, Thoralf Hildebrandt og Ragnhild Bjåen)

Framlegg frå Tor Hallvard Mosdøl:

Bykle SP vidarefører framlegget frå likestillingsutvalet.

Bykle SP meiner det er viktig at befolkninga vert spegla blant kommunestyrepreressantane. Dette for å få fram mest mogleg vinklingar og synspunkt på viktige beslutningar i kommunestyret.

For blant anna å tilrettelegge for at fleire kvinner og småbarnsforeldre ser på det som mogleg å stille på liste til kommunestyreval, foreslår Bykle SP å flytte tidspunkt for kommunestyremøta frå kveld til dagtid.

Bykle SP foreslår at endringa trer i kraft frå 01.01.2019.

Endringa vil redusere administrative personalkostnader og kostnader til innleigd kompetanse. Dette truleg langt på veg, vege opp for evt auka kostnader.

Framlegget falt med 11 mot 2 røyster (Tor Hallvard Mosdøl og Ragnhild Bjåen)
Ein viser til eiga sak som kjem til handsaming i desembermøtet.

Kommunale avgifter, prising og tilskott for 2019:

Framlegg frå Anne Karin B. Grimestad AP at det vert 6 forfall for betaling av dei kommunale avgiftene.

Framlegget vart vedteke med 9 mot 4 røyster (Kay Jeiskelid, Torvald Gautland, Tor Hallvard Mosdøl og Ragnhild Bjåen)

Framlegg frå Tor Hallvard Mosdøl:

Bykle SP foreslår å halde på moderasjonsordningane og moderasjonsprosentane som gjeld i 2018, for fylgjande tre ordningar:

- Foreldrebetaling i barnehagane
- Betalingssatsar i skulefritidsordninga
- Elevbetaling i kulturskulen

Inndekning for meirkostnaden, hentast frå å stoppe investering i Fjellsikringssenter.

Framlegget vart samrøystes vedteke

Framlegg frå Anne K. Blix Grimestad:

Endre tekst på pkt 16 prisgruppe 2 (utleige grendehus) til «gjeld privatpersonar unntatt barneselskap»

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Formannskapetets tilråding vart elles samrøystes vedteke

Vedtak:

> Opprusting basseng Bykle vert lagt inn med 5 millioner i 2020.
Finansiering frå prosjekt 920 og dekning bruk av næringsramma.
Administrasjonen leverer ein tilstandsrapport på bassenget, samt kostnader for opprustning, samt alternativer innan april 2019.

> Kunstgressbanen (Idrettspark Hovden) legges inn med 3 millioner i 2020
Finansiering frå prosjekt 920 og dekning bruk av næringsramma.

Det vert 6 forfall for betaling av dei kommunale avgiftene gjeldande frå 01.01.19

Det vert halde på moderasjonsordningane og moderasjonsprosentane som gjeld i 2018, for fylgjande tre ordningar:

- Foreldrebetaling i barnehagane
- Betalingssatsar i skulefritidsordninga
- Elevbetaling i kulturskulen

Endre tekst pkt 16 prisgruppe 2 (utleige grendehus) til «gjeld privatpersonar unntatt barneselskap» og leig pr dag kr 1000,- prisgruppe 2 (2)

Formannskapetets tilråding vart elles samrøystes vedteke

1.Økonomiplan for åra 2019-2022 vert godkjent.

2.Driftsbudsjettet for år 2019 på kr.33 551 000,- i netto driftsresultat vert godkjent.

3.Investeringsbudsjettet for år 2019 på kr. 106 104 000,- vert godkjent.

4.Ved utskrivning/utrekning av skattar for personlege og upersonlege skatteytarar skal høgaste sats vedteken av sentrale myndigheitar nyttast.

5.Margin i samband med skatteoppgjeret skal avsetjast med 11%.

6. Eigedomsskatt etter eigedomsskattelova § 3c, for kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, vert skriva ut innafor kommunen sine grenser. Skattesats er på kr. 7,- for kvar tusen i takstverdi. Innbetaling i 4 terminar med forfall 01.04, 01.06, 01.08 og 01.10 i budsjettåret. Skattebeløp under kr. 1 000,- forfell til betaling 01.08.2019. Eigedomsskattevedtekter vedteke av kommunestyret 26.09.2018 vert vidareført.

7.Pricing av kommunale tenester, avgift og gebyr vert fastsett i samsvar med spesifikasjon innteke i budsjett.

8.Ramme for garantistilling etter lov om sosiale tenester § 5-4 vert sett til kr. 50 000,-.

9.Opptak av lån for vidareutlån vert gjort med kr. 1 000 000,-. Opptak av lån for finansiering av investeringstiltak i 2019 vert gjort med kr. 82 253 000,-.

10. Godtgjering til ordførar, varaordførar og leiar planutval følgjer same lønsplassering som stortingsrepresentantar.

11. Budsjett vert vedteke på netto rammer. Kvar tenesteeining kan i løpet av året bruke av eigne disposisjonsfond som er opparbeida ved overføring av midlar frå tidlegare års mindreforbruk-

12.Samla årsbudsjett, både driftsbudsjett og investeringsbudsjett for 2019, vert vedteke.

Med helsing
Bykle kommune

Ann Ebeltoft
økonomisjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendast utan underskrift.

Agder Sekretariat
Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

UTSKRIFT AV MØTEBOK

BYKLE KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

Torsdag 27. september 2018

SAK 11/18 BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2019

Samrøystes vedtak:

1. **Kontrollutvalget tilrår ei budsjetttramme for kontroll og tilsyn for 2019 på kr. 915 000.**
2. **Kontrollutvalet sitt vedtak skal i medhald av § 18 i Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar følgje formannskapet si innstilling til kommunestyret.**

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Kjell Ivar Hommen

SAK 11/18 BUDSJETT FOR KONTROLL OG TILSYN 2019

Vedlegg:

1. Agder Sekretariat, styret – sak 06/18
2. Agder Kommunerevisjon IKS, delbudsjett for Bykle kommune

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalet skal etter § 18 i forskrift om kontrollutval utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. I merknadene heiter det at budsjettet skal omfatte både kontrollutvalets og revisjonens samla verksemd.

Kontrollutvalssekretariatets budsjettframlegg

Driftstilskotet skal dekke den normale aktiviteten i kontrollutvalet, frå sakshandsaming til utsending av innkallingar og utskrifter, samt arkivhald med meir. Styret i Agder Sekretariat handsama budsjettet i møte 4. september 2018 og legg i sitt budsjett opp til at driftstilskotet

---

Eierkommuner:
Audnedal, Bygland, Bykle, Evje og
Hornnes, Farsund, Flekkefjord,
Hægebostad, Iveland, Kvinesdal,
Lindesnes, Lyngdal, Mandal,
Marnardal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Kjell Ivar Hommen
Telefon: 38 35 14 09
Mobiltelefon: 97 51 02 98
E-post: kjell.ivar@asekretariat.no

Saksbehandler Willy Gill
Telefon 38 35 52 77
Mobiltelefon 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

frå kvar av eigarkommunane vert kr 130.000 for 2018. Dette er ein auke med kr 4.000 frå året før, tilsvarande 3.2%.

Kommunerevisjonens budsjettframlegg

Sekretariatet har motteke revisjonssjefen sitt framlegg til budsjetttramme frå Agder Kommunerevisjon IKS. Tilskotet til revisjonen utgjer kr 630.000, som er ein auke med kr. 20.000 frå året før, tilsvarande 3,28%.

Ifølge forskrifta skal utgifter til kontrollutvalets samla verksemd være ein del av budsjettet for kontroll og tilsyn. Som tidligare er det en eigen post i budsjettframlegget til dekning av utvalet sine utgifter. Dette gjelder bl.a. møtegodtgjering, reiseutgifter, kurs mm.

Budsjettframlegget:

Det framlagde budsjettframlegg for kontroll og tilsyn bygger på

- Førre års budsjetttramme
- Budsjett for Agder Kommunerevisjon IKS for 2019
- Vedteke budsjett for Agder Sekretariat for 2019

	Budsjettframlegg 2019	Vedteke budsjett 2018	Vedteke budsjett 2017
Tilskot til revisjonsdistrikt	Kr. 630 000	Kr. 610.000	Kr. 595.000
Andel av sekretariatstenester	Kr 130 000	Kr. 126.000	Kr. 123 000
Kontrollutvalet sine utgifter :			
Møtegodtgjersle m.m.	Kr 45.000	Kr. 45.000	Kr 45.000
Kurs og andre utg.	Kr 30.000	Kr. 30.000	Kr 30.000
Andre Konsulenttenester	Kr 80.000	Kr. 80.000	Kr 80.000
Totalbudsjett	Kr 915.000	Kr. 891.000	Kr. 873.000

Framlegg til vedtak:

1. Kontrollutvalget tilrår ei budsjetttramme for kontroll og tilsyn for 2019 på **kr. 915 000.**
2. Kontrollutvalet sitt vedtak skal i medhald av § 18 i Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar følgje formannskapet si innstilling til kommunestyret.

Rett utskrift:

Til:

Kopi til:

Kjell Ivar Hommen
Utvalsesekretær

Bykle kommune

Ordfører
Rådmann

Agder Sekretariat
Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

UTSKRIFT AV MØTEBOK

Agder Sekretariat - styret

Møtedato: 6. september 2018

SAK 06/18 BUDSJETT FOR 2019 FOR AGDER SEKRETARIAT

Enstemmig vedtak:

Det framlagte forslag til budsjett for 2019 vedtas.

Saksfremstilling:

Saksbehandler: Willy Gill

Generelt:

I vedtektene for Agder Sekretariat, § 10, har styret ansvar for å gjøre vedtak om årsbudsjett. Årsbudsjettet skal settes opp slik at det gir et realistisk bilde av virksomheten og det forventede økonomiske resultatet av driften. Årsbudsjettet skal fremmes for den enkelte kommune, slik at forslaget følger innstilling om årsbudsjett og økonomiplan til kommunestyret, jfr. forskrift for kontrollutvalg § 18. Ifølge § 3 i vedtektene skal sekretariatet drives i balanse, slik at inntekter fra kommunene dekker kostnadene.

2019 er det 15. driftsåret i Agder Sekretariat.

Tilskuddet fra den enkelte eierkommune har hatt følgende utvikling de siste fem årene:

2014: kr 114.000

2015: kr 117.000

2016: kr 120.000

2017: kr 123.000

2018: kr 126.000 (budsjett)

2019: kr 130.000 (budsjettforslag)

Eierkommuner:

Audnedal, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes, Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Iveland, Kvinesdal, Lindesnes, Lyngdal, Mandal, Marnardal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:

Daglig leder Kjell Ivar Hommen
Telefon: 38 35 14 09
Mobiltelefon: 97 51 02 98
E-post: kjell.ivar@asekretariat.no

Saksbehandler Willy Gill
Telefon 38 35 52 77
Mobiltelefon 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Eierkommunene innbetalte totalt kr 640.000 (kr 40.000 pr. kommune) som kapitaltilskudd ved etablering av selskapet (§ 5 i vedtektene). Pr. 31.12.2017 hadde selskapet en egenkapital på kr 844 420 inklusive regnskapsmessig mindreforbruk fra 2017.

Kommentarer:

Det budsjetteres med en lønnsvekst på ca. 3 % fra 1.5.2019. For øvrig er det tradisjon i selskapet for å følge rammen i kommuneoppjøret. Årets ramme utgjorde en lønnsvekst på 2,8%. Pensjonskostnadene er beregnet med samme satser som i 2018-budsjettet.

Andre kostnader økes også med ca. 3%.

Tilskuddet fra den enkelte eierkommune økes fra kr. 126.000 i 2018 til kr. 130.000 i 2019.

Totalt øker budsjettet med i overkant av 3,1% i forhold til budsjettet for 2018.

Forslag til budsjett for driftsåret 2019

(i hele 1000 kr)

	Budsjettforslag	Budsjett	Regnskap
	2019	2018	2017
<u>Driftsinntekter:</u>			
Tilskudd fra eierkommunene	2 080	2 016	1 985
Øvrige inntekter			0
Sum driftsinntekter	2 080	2 016	1 985
<u>Driftsutgifter:</u>			
Personalutgifter	1 895	1 831	1 777
Andre driftsutgifter	200	195	212
Sum driftsutgifter	2 095	2 026	1 989
Brutto driftsresultat	- 15	- 10	-4
Finansinntekter	15	10	18
Netto driftsresultat	0	0	+ 14
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Forslag til vedtak:

Forslag til budsjett for 2019 for Agder Sekretariat vedtas.

Rett utskrift:

Willy Gill
Kst. daglig leder

Kontrollutvalget i
Bykle kommune

Del-budsjett for kontroll- og tilsynsarbeid i Bykle kommune for 2019

Budsjettbehandlingen

Iht forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner §18 skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og tilsynsarbeid skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret. Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker behandles (Kl. §77).

Agder Kommunerevisjon IKS – møteforberedelse, deltakelse ved kontrollutvalgs- og kommunestyremøter samt fagkontakt med sekretær

Iht forskrift om revisjon plikter revisor å være tilstede i kommunestyret ved behandling av saker som har tilknytning til revisors oppdrag. Revisor deltar også ved kontrollutvalgets møter. Sekretæren for kontrollutvalget vil ha utstrakt behov for kontakt med revisjonen for informasjon/drøfting av saksforberedelse til møter. Revisjonens tidsforbruk til møteforberedelse og møtedeltakelse ved politiske møter samt nødvendig fagkontakt med sekretær inngår i revisjonstilskuddet.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon - revisjonstilskudd

Det følger av Kommuneloven at kontrollutvalget skal påse at kommunen har regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Revisjonstilskuddet er basert på budsjettert tidsforbruk til bla løpende revisjon, årsoppgjørrevisjon og alle pliktige attestasjonsoppgaver. I tillegg dekkes andre undersøkelser og utredninger av revisjonstilskuddet.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Forvaltningsrevisjon

Agder Kommunerevisjon IKS lager overordnet analyse som grunnlag til plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon som kontrollutvalget og kommunestyret vedtar i valgperioden. Overordnet analyse er basert på en gjennomgang av kommunens virksomhet mht vesentlighet og risiko. Analysen utføres av revisjonen etter bestilling fra kontrollutvalget. Analysen ble lagt frem for kontrollutvalget høsten 2016, og gikk deretter til kommunestyret. Plan for forvaltningsrevisjon er dynamisk og behov for endringer vurderes fortløpende av kontrollutvalget. Forvaltningsrevisjon bestilles av kontrollutvalget

Agder Kommunerevisjon IKS – Revisjonstilskudd 2018 – 2019;

Revisjonstilskuddet utgjør kr 630.000,-. Det er en økning i revisjonstilskuddet på 3,28 % fra 2018 til 2019.

Selskapskontrollen

Selskapskontrollen er regulert i KI § 80 og forskrift om kontrollutvalg §§ 13-15. Det ble laget ny plan for selskapskontroll for perioden 2015-2019, som kontrollutvalget vedtok høsten 2016. Mål for kontrollen vil kunne være å vurdere om selskapene drives på en slik måte at kommunens målsetting med eierskapet ivaretas på en best mulig måte. Dette kan bety gode og effektive tjenester for kommunen og kommunens innbyggere, og gi en best mulig avkastning og ivaretagelse av samfunnsansvarlig forretningsdrift. Selskapskontroll (eierskapskontroll) inngår i revisjonstilskuddet.

Tallbudsjett - 2019 med noter

Vedlagt følger del-budsjett for 2019 for kontroll- og tilsynsarbeid i kommunen. De resterende budsjettposter, knyttet til kontrollutvalgets drift, utarbeides av kontrollutvalgets sekretær. Sekretæren fremmer også forslag til vedtak i saken.

Revisjonens tilskudd fra kommunen er beregnet etter medgått tid og en timepris tilnærmet selvkost.

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

1 vedlegg

Budsjettforslag for revisjon, selskapskontroll og revisjonens deltakelse ved politiske møter i 2019 – Bykle kommune

Tekst	Budsjett 2019	Note
Tilskudd Agder Kommunerevisjon IKS forberedelse, møtedeltakelse kontrollutvalg, kommunestyret mv.		1
Selskapskontrollen		2
Revisjonstilskudd Agder Kommunerevisjon IKS *	630 000,00	3

* kr 610.000,- var budsjett i 2018

Noter:*Note 1*

Arbeid med revisjonens tid til forberedelse og deltakelse ved politiske møter samt arbeid og dialog med sekretariatet, inngår i revisjonstilskuddet.

Note 2

Selskapskontrollen er en ny og lovpålagt oppgave fom 2006. Selskapskontrollen skal omfatte eierskapskontroll og kan også omfatte forvaltningsrevisjon. Selskapskontroll (eierskapskontroll) inngår i revisjonstilskuddet

Note 3

Revisjonstilskuddet er beregnet til Kr 630000,-. Det er lagt til grunn en utgiftsøkning på 3,28 % for 2019.

Kristiansand, 07.09.18

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

